

KWARTALNIK

GAZETA GMINY BUKOWSKO

Nr 4(80) 2024

ISSN 3071-7639

ŚWIĘTA NOC

Gmina Bukowsko laureatem Rankingu Złota Setka Gmin Podkarpacia

Gminny Dzień Seniora w Domu Kultury w Nowotańcu

Polsko-słowackie spotkania z kulturą w Bukowsku

Cerkiew w Nagórzanach odbudowana

Wydawca:

Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Bukowskiej
w Bukowsku

Adres redakcji:

ul. Bieszczadzka 6, 38-505 Bukowsko
tel. 13 4674015 w.37
mail: kwartalnik@bukowsko.pl
www.tpz.bukowsko.pl

**Zespół redakcyjny
kwartalnika:**

Joanna Olchawa
Renata Preisner-Rakoczy
Katarzyna Wojtuszevska-Cap
Halina Martowicz
Maria Ambicka
Beata Woroniec
Zdzisław Bednarczyk
Henryk Pałuk
Marta Terrier
Diana Błażejowska
Nina Dąbrówka
Joanna Niemiec-Hnat
Katarzyna Milasz
Sebastian Błażewski

Druk i skład:

Drukarnia Tercet,
26-085 Miedziana Góra
Ćmiński, ul. Wyrowce 116

Krakowski Bank Spółdzielczy

Oddział Krosno, ul. Niepodległości 16B/25, 38-400 Krosno, tel.: 13 420 36 52
Filia Bukowsko, ul. Bieszczadzka 8, 38-505 Bukowsko, tel.: 13 463 10 07
Filia Rzeszów, al. Rejtana 31H, 35-326 Rzeszów, tel.: 17 854 97 97

W NUMERZE:

Polski Bank

www.kbsbank.com.pl

► O NAS 3-11

Gmina Bukowsko laureatem rankingu Złota Setka Gmin Podkarpacia | Kolejne wyremontowane drogi stają się coraz bezpieczniejsze | Wielofunkcyjny budynek w Bukowsku już prawie gotowy | Modernizacja infrastruktury kultury w Bukowsku i Nowotańcu | Gminny Dzień Seniora w Domu Kultury w Nowotańcu | Uroczyste obchody 11 listopada Narodowego Święta Niepodległości | Zapraszamy do odbudowanej cerkwi w Nagórzanach | Zakończyły się prace wokół Domu Kultury w Nowotańcu | Odnawialna Gmina Bukowsko | Strefa Bezpieczeństwa | KLUB SENIOR+ w Gminie Bukowsko | EKOWzorce w gminie Bukowsko | Pożegnaliśmy Marię Bochnak, wieloletniego pracownika Urzędu Gminy w Bukowsku | Naturalnie w „Dorzeczu Wisłoka” | Organizacja pozarządowa z naszej gminy wyróżniona w konkursie „NGO wysokich lotów”

► OŚWIATA..... 12-19

Pasowanie na ucznia | Piknik Ekologiczny w Bukowsku – edukacja, kreatywność i świetna zabawa | BohaterON x Młode Głowy w Twojej Szkole 2024 | Kto Ty jesteś? Polak przedszkolak mały - czyli cykl wyjątkowych aktywności | Wizyta ratowników medycznych i cenna lekcja pierwszej pomocy | Zespół Szkół w Nowotańcu z nowym dofinansowaniem na rozwój kreatywnych inicjatyw! | „Pielęgnować czy zapomnieć?” – wykład dr Marty Jasiczek | Pożegnanie – sonata w tonacji wdzięczności | „Cicha noc, święta noc” | Obchody Dnia Patrona Szkoły | Dzień Edukacji Narodowej i pasowanie na ucznia w Zespole Szkół w Pobiednie | Podsumowanie projektu „Silni w myśleniu matematycznym” | Świątowy Dzień Zwierząt | Warsztaty ceramiczne w Środowiskowym Domu Samopomocy w Wolicy

► KULTURA I TRADYCJA 13-24

Dzień Misia! | Spotkanie z Michałem Śmielakiem w Nowotańcu – wieczór pełen pasji i emocji | Integracja i nowe doświadczenia społeczności lokalnej gminy Bukowsko | Narodowe Czytanie z „Kordianem” w gminie Bukowsko | Polsko-słowackie spotkania z kulturą w Bukowsku | Smaczne „Święto Ziemniaka” w Nadolanach | Wiedza, doświadczenie i kreatywność na Uniwersytecie Samorządności w gminie Bukowsko | Wrzeczono czasu

► SPORT I ZDROWIE 25-26

Co u nas nowego... | Cosmosik liderem rundy jesiennej | Nocne ćwiczenia poszukiwawczo-ratownicze w Bukowsku | Strażacy gminnych OSP na szlaku

► HISTORIA ..... 27-30 i 32

Grota Matki Boskiej Królowej Świata w Woli Sękowej | Słownik bukowski wg. Tadeusza Żytki | Śladami Wielkiej wojny na terenie gminy Bukowsko i sąsiadujących miejscowości c.d. | Odrestaurowana kapliczka Jana Nepomucena w Bukowsku | Na świętego Toma (Tomasza – 21 grudnia), Gody już doma | Czas wspomnień – czas refleksji... | Poczłtówka z historii

► WIEŚCI Z REGIONU 30

► ROZRYWKA 31

Krzyżówka nr 80 | Kącik czytelnika

**KOMITET
DO SPRAW
POŻYTECZNEGO**

NIW
Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczności Obywatelskich

Finansowano ze środków Narodowego Instytutu Wolności –
Centrum Rozwoju Społeczności Obywatelskiego
Rządowego Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich
na lata 2018–2030 PROO

Rządowy Program
Rozwoju Organizacji
Obywatelskich
na lata 2018–2030
PROO

Szanowni Mieszkańcy Gminy Bukowsko!

Dobiega końca kolejny rok, który dla mnie i dla całego Urzędu Gminy oraz Rady Gminy był rokiem podsumowania pierwszej kadencji. Przy tej okazji chciałbym jeszcze raz serdecznie podziękować za każdy oddany głos w tegorocznych wyborach samorządowych. Bardzo dobry wynik wyborczy to dla mnie zobowiązanie do dalszej wytrwałej pracy na rzecz rozwoju naszej społeczności, realizacji wyczekiwanych inwestycji.

W roku 2024 zakończyło się wiele historycznych inwestycji w naszej gminie tj. montaż instalacji wodociągowej wraz ze zbiornikami wyrównawczymi oraz hydroforniami o łącznej długości 35 km, gruntowny remont Urzędu Gminy oraz dobiegła końca przebudowa budynku szkoły, Ośrodka Zdrowia oraz Domu Kultury w Pobiednie. Miejscowość Karlików przeszła w zasadzie gruntowną przebudowę: wybudowaliśmy nowy wodociąg i kanalizację, zmodernizowana została świetlica wiejska oraz drogi gminne. Udało się także zrealizować bardzo dużo innych, równie ważnych inwestycji, takich jak remonty dróg, budowę chodników, remonty domów kultury oraz placu w centrum Bukowska, gdzie organizowane są wydarzenia kulturalne.

W mijającym roku rozpoczął się kolejny etap jednej z najważniejszych w tej kadencji inwestycji - budowa kanalizacji sanitarnej ogólnospławnej. Obecnie budowa trwa w Nadolanach oraz Pobiednie.

Wydarzenia kulturalne to nieodzowna część życia naszej społeczności. W kalendarz wydarzeń już na stałe wpisał się Kiermasz Wielkanocny, Kiermasz Kultury Wołoskiej, Sobótka, Dożynki Gminne, Gminny Dzień Seniora oraz wiele innych inicjatyw organizowanych przez sołectwa poszczególnych miejscowości wraz z prężnie działającymi organizacjami pozarządowymi.

Obecny rok obfitował w wiele dofinansowań, które dzięki sprawnej pracy Urzędu Gminy udało się pozyskać. Pozyskane środki zewnętrzne zarówno rządowe, jak i unijne pozwolą w przyszłym 2025 roku kontynuować ścieżkę rozwoju naszego samorządu w zakresie budowy kanalizacji sanitarnej, remontów infrastruktury sportowej czy remontów domów kultury.

Ufam, że obecnie przygotowywane projekty, wnioski o dofinansowanie, plany opracowywane wraz z Radą Gminy uzyskają oczekiwane przez nas dofinansowania.

Z okazji zbliżających się Świąt Bożego Narodzenia składam Państwu najserdeczniejsze życzenia: zdrowia, radości, wzajemnej życzliwości i spokoju. Niech te Święta przywrócą wiarę w moc dobra, a wyjątkowy świąteczny nastrój na długo pozostanie w Państwa sercach i pamięci. Niech nadchodzący rok 2025 będzie czasem spełnionych nadziei, oczekiwań i realizacji osobistych zamierzeń.

Wójt Gminy Bukowsko
Marek Bańkowski

Gmina Bukowsko laureatem rankingu Złota Setka Gmin Podkarpacia

4 grudnia 2024 r. rozdano w Podkarpackim Urzędzie Wojewódzkim w Rzeszowie statuetki laureatom rankingu Złota Setka Gmin Podkarpacia. Wraz z statuetkami laureaci otrzymali zaszczytne tytuły, stanowiące wyraz uznania dla ich wkładu w rozwój lokalnych społeczności.

Ranking Złota Setka Gmin Podkarpacia to szczegółowe i wszechstronne podsumowanie osiągnięć wszystkich 160 gmin województwa podkarpackiego. Jest to również dokładna analiza wydatków oraz realizowanych inwestycji, która obejmuje działania samorządów na przestrzeni ostatnich pięciu lat.

Gmina Bukowsko zdobyła najwyższy laur - 1 miejsce w kategorii: Dynamika Dochodów Własnych Podkarpackich Gmin w latach 2019-2023 r. Ponadto w rankingu głównym gmina Bukowsko znalazła się na 4 miejscu spośród 108 wszystkich gmin wiejskich Województwa Podkarpackiego.

Tak wysokie miejsca w rankingu, jak podkreśla Wójt gminy Bukowsko Marek Bańkowski, to zasługa i wynik ciężkiej pracy i dobrej współpracy całego Urzędu Gminy, Rady Gminy Bukowsko oraz sołtysów poszczególnych miejscowości.

opr. Joanna Olchawa

Kolejne wyremontowane drogi stają się coraz bezpieczniejsze

W większości miejscowości gminy Bukowsko zakończyła się przebudowa i remont dróg gminnych polegająca na położeniu nowych nawierzchni. Zadanie to finansowane było z budżetu gminy przy wsparciu środków z Funduszy Sołeckich. Całość inwestycji wyniosła 806 661, 90 zł, przy wykorzystaniu środków z Funduszy Sołeckich w wysokości 221 550,43 oraz budżetu gminy 585 111,47 zł. Przebudową i remontem zostały objęte drogi w miejscowości Karlików, Nagórzany, Nadolany, Wola Piotrowa, Zboiska, Pobiedno, Tokarnia, Nowotaniec oraz w Bukowsku.

W ramach programu "Przebudowa dróg lokalnych na terenach po byłych PGR" przebudowywana została droga gminna Karlików – Przybyszów. Zakres robót obejmował: przebudowę drogi, wykonanie nawierzchni z masy asfaltowej, utwardzenie poboczy oraz remont obiektu mostowego. Na ten cel gmina pozyskała dofinansowanie w kwocie 1,5 mln z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych. Całkowity koszt inwestycji wyniósł 1 695 072,84 zł.

W ramach Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych wyremontowano drogę w miejscowości Nadolany na dł. 161 m, w ramach inwestycji wykonano nawierzchnie z kruszywa łamanego, skropienie drogi emulsją asfaltową oraz oczyszczenie rowu i wykonanie zjazdów z kruszywa za kwotę 97 151, 43 zł oraz w Bukowsku na dł. 211 m, w ramach czego wykonano nawierzchnię, pobocza z kruszywa oraz zjazdy za kwotę 53 016, 21 zł. Dofinansowanie wyniosło 110 000,00 zł.

Również w Nadolanach rozpoczęła się długa wyczekiwana przebudowa drogi koło remi-

zy OSP wraz z remontem mostu. Prace na tej drodze zakończą się na wiosnę 2025 roku i finansowane są z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Na terenie naszej gminy zakończyły się również inwestycje realizowane przez Wojewódzki Zarząd Dróg przy dofinansowaniu z budżetu gminy Bukowsko. Położona została nowa nawierzchnia asfaltowa i pobocza z kruszywa, na odcinku drogi wojewódzkiej nr 889 w Karlikowie i Płonnej. Na przebudowę dróg w Płonnej i Karlikowie Gmina Bukowsko przeznaczyła po 25 tys. w ramach projektu „Remont (odnowa) drogi wojewódzkiej nr 889 Sieniawa-Bukowsko -Szczawne”.

W Nadolanach i Bukowsku przy drodze wojewódzkiej powstały nowe chodniki. Ich budowa to kontynuacja projektu „Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 889 Sieniawa-Bukowsko-Szczawne” na którą gmina Bukowsko udzieliła dotacji w kwocie 170 tys. na każdą miejscowość.

opr. Joanna Olchawa

Wielofunkcyjny budynek w Bukowsku już prawie gotowy

W listopadzie zakończył ostatni etap zadania pn: „Budowa budynku szkoły podstawowej wraz z żłobkiem i przedszkolem”. W tym roku wykonano: ułożenie terakoty i wykładzin; malowanie ścian i sufitów; montaż osprzętu wod-kan, c.o., elektrycznego oraz wyposażenie instalacji hydrantowej. Ponadto wykonano fasadę ciepłochronną i płytkę odbojową, a także ogrodzenie, nawierzchnię placu zabaw wraz z jego wyposażeniem.

Całkowity koszt inwestycji wyniósł 2 868 054, 90 zł.

Inwestycja dotycząca części budynku, gdzie będzie mieścił się żłobek gminny została dofi-

nansowana kwotą 1 017 512,53 zł z dotacji ze środków KPO/FERS/budżetu państwa w ramach Programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „Aktywny Maluch” 2022-2029 w ramach projektu „Tworzenie miejsc opieki żłobkowej „PROMYCZEK”, dz. nr ewid.2779/3”. Pozostała część inwestycji pokryta została z budżetu Gminy Bukowsko. Obecnie, w ramach pozyskanego dofinansowania, przygotowujemy jest przetarg na zakup wyposażenia do żłobka. W 2025 roku planowane jest przeniesienie przedszkola i klas 0-III do nowego budynku, ponadto planowane jest otwarcie nowego żłobka gminnego.

opr. Joanna Olchawa

Fundusze Europejskie

Dofinansowane przez Unię Europejską

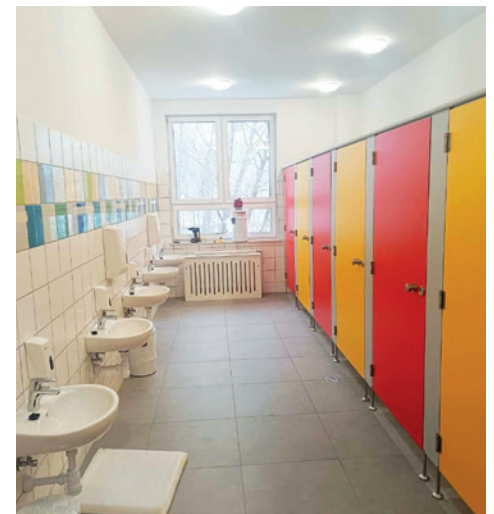
Dofinansowanie żłobka z programu MALUCH+ 2022-2029

Gmina Bukowsko

#NextGenerationEU

www.mapadotacji.gov.pl

Modernizacja infrastruktury kultury w Bukowsku i Nowotańcu

Kończą się prace realizowane w ramach projektu „Poprawa stanu infrastruktury kultury na terenie gminy Bukowsko – etap II” w 2024 roku zagospodarowano plac przy Domu Kultury w Bukowsku a w Domu Kultury

w Nowotańcu zmodernizowano łazienkę na zapleczu, parkiet w Sali tanecznej, c.o. oraz zakupiono klimatyzatory do Sali tanecznej. Zakupiono także brakujące elementy nagłośnienia.

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury- państwowego funduszu celowego

DOFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW

FUNDUSZU PROMOCJI KULTURY
Poprawa stanu infrastruktury kultury na terenie gminy Bukowsko-II etap

Gminny Dzień Seniora w Domu Kultury w Nowotańcu

W Domu Kultury w Nowotańcu w niedzielę 10 listopada br. po raz drugi, odbyła się piękna uroczystość przygotowana specjalnie dla Seniorów z okazji ich nadchodzącego święta. Wydarzenie to zgromadziło trzystu seniorów zamieszkujących gminę Bukowsko.

Uroczystość rozpoczął Starosta Sanocki Robert Pieszczoł, który wraz z Wójtem Gminy Markiem Bańkowskim złożyli seniorom najlepsze życzenia zdrowia, na kolejne wyjątkowe lata życia, życząc przy tym dobrej zabawy w tym szczególnym dla nich dniu. W uroczystości udział wzięli także nasi partnerzy ze Słowacji, z miejscowości Holcikovec. Program artystyczny specjalnie dla gości przygotowany został przez seniorów z Klubu Senior+ w Tokar-

Fot. gmina Bukowsko i Powiat Sanocki

ni oraz uczniów Zespołu Szkół w Nowotańcu. Bardzo dziękujemy i gratulujemy młodym artystom prezentującym się na scenie, występ na długo zostanie w naszej pamięci.

Seniorom gminy Bukowsko życzymy dużo zdrowia, pogody ducha i samych radości do zobaczenia za rok.

opr. Diana Błażejowska

Uroczyste obchody 11 listopada Narodowego Święta Niepodległości

Uroczyste obchody 106 rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę rozpoczęły się mszą św. w intencji Ojczyzny w kościele parafialnym w Bukowsku z udziałem pocztów sztandarowych, władz samorządowych oraz licznie przybyłych mieszkańców gminy.

Po uroczystym odśpiewaniu hymnu państwowego oraz złożeniu kwiatów pod obeliskiem Józefa Piłsudskiego, rozpoczęła się część artystyczna wydarzenia w Domu Kultury. Tegoroczną uroczystość uświetniły występy młodzieży z Zespołu Szkół i dzieci z Samorządowego Przedszkola w Bukowsku oraz Męskiego Chóru również z Bukowska. Dom Kultu-

ry tętnił radością z bycia razem w tą wyjątkową rocznicę.

Dzieci biorące udział w przedstawieniu artystycznym otrzymały słodkie upominki z rąk Wójta gminy Marka Bańkowskiego oraz Wicewójta Diany Błażejowskiej, natomiast dla uczestników został przygotowany słodki poczęstunek przez Radę Sołecką Bukowska.

Dziękujemy wszystkim, którzy wzięli udział we wspólnych obchodach narodowego święta oraz wszystkim osobom zaangażowanym w przygotowanie uroczystości.

opr. Joanna Olchawa

Zapraszamy do odbudowanej cerkwi w Nagórzanach

W dniu 22 listopada br. odbyło się oficjalne otwarcie byłej cerkwi greckokatolickiej pw. św. Piotra i Pawła w Nagórzanach, która dzięki staraniom władz samorządowych gminy i przy wsparciu władz wojewódzkich i powiatowych, została odbudowana. Prace budowlane przy budynku cerkwi prowadzone były od marca br. przez firmę budowlaną Pol-Bud z Humnisk.

Projekt gminy Bukowsko pt. „Odtworzenie budynku cerkwi greckokatolickiej pod wezwaniem Św. Piotra i Pawła w Nagórzanach” objęty został dofinansowaniem ze środków Rządowego Programu Odbudowy Zabytków, Funduszu Polskiego Ład. Całkowity koszt inwestycji wyniósł 857 973 zł.

Na uroczystości wieńczącej kilkuletnie starania samorządu o podniesienie tego zabytku z ruin gościliśmy Marszałka Województwa Podkarpackiego Władysława Ortyła, Przewodniczącego Sejmiku Województwa Podkarpackiego Jerzego Borcz, Radną Sejmiku Monikę Brewczak, Starostę Sanockiego Roberta Pieszczocha, władze samorządowe gminy, radnych oraz przedstawicieli społeczności lokalnej gminy Bukowsko.

Uroczystości rozpoczęły się w budynku cerkwi, gdzie zaproszeni goście mogli zapoznać się z zakresem przeprowadzonych prac remontowych oraz obejrzeć wystawę fotograficzną

z Akcji Artystycznej „Exodus”, o której opowiedziała Prezes Stowarzyszenia Uniwersytetu Ludowego Rzemiosła Artystycznego Beata Woroniec.

Dalsza część wydarzenia odbyła się w Domu Ludowym w Nagórzanach, gdzie uczestnicy wysłuchali osobistej opowieści o cerkwi i mieszkańcach tej ziemi Mieczysława Czytajło, prelekcji Wójta Marka Bańkowskiego o etapach odbudowy budynku oraz ks. Marka Wojnarowskiego dyrektora Muzeum Archidiecezjalnego w Przemyślu o tajemnicy ikony. Wydarzenie zakończył piękny koncert zespołu SOUL Sanok pod batutą Moniki Brewczak. Uroczystości to-

warzyszyła wyjątkowa wystawa ikon lokalnej artystki Agnieszki Dusznik.

Dzięki staraniom pracowników Urzędu Gminy Bukowsko i pozyskaniem środków udało się zatrzymać degradację miejsca oraz cennego dla naszej gminy zabytku. Zabezpieczenie terenu oraz odtworzenie budynku sprawi, że miejsce to będzie bardziej bezpieczne dla mieszkańców, a jego wartość turystyczna wzrośnie. Cerkiew w Nagórzanach, choć już nie będzie obiektem sakralnym, będzie świadectwem dziedzictwa kultury regionu, przypominając o historii tej ziemi.

opr. Joanna Olchawa

BAZA DLA NGO

SKORZYSTAJ Z PROFESJONALNEGO WSPARCIA I ROZWIŃ SWOJĄ ORGANIZACJĘ!

- Doradztwo prawne
- Doradztwo graficzne
- Doradztwo gospodarcze
- Doradztwo projektowe

Zapraszamy do korzystania ze specjalistycznego wsparcia dla KGW, OSP, UKS, stowarzyszeń, fundacji oraz grup nieformalnych z terenu gminy Bukowsko.

13 46 74 015 wew. 37
www.tpz.bukowsko.pl

Stowarzyszenie na Imię i Honor Jego Instytutu Wskazali
Centrum Rozwoju Społeczności Obywatelskiej
Realizacja Programu Technicznego Operacyjnego Obywateli
na lata 2018-2020 PROCO

Zakończyły się prace wokół Domu Kultury w Nowotańcu

W połowie października zakończyły się prace przy zagospodarowaniu terenu wokół Domu Kultury w Nowotańcu. W tym roku wymieniono część ogrodzenia wraz z furtką i bramą wjazdową,

utworzono także alejkę w kierunku pomnika z ławeczką i koszem na śmieci. Prace te to kolejny etap realizacji projektu dofinansowanego w ramach Sołeckiej Strategii Rozwoju Wsi, którą

mięscowość Nowotaniec realizuje już 4 rok. Cieszy fakt, że centrum miejscowości pięknieje z roku na rok.

Dofinansowanie z budżetu Województwa Podkarpackiego w ramach Podkarpackiego Programu Odnowy Wsi na lata 2021-2025 wyniosło 20 000 złotych, koszt całości wykonanych prac to niespełna 43 000 zł.

opr. Diana Błażejowska

Podkarpacki Program Odnowy Wsi
na lata 2021-2025

Odnawialna Gmina Bukowsko

Gmina Bukowsko od zeszłego roku, realizuje projekt pn.: „Odnawialna Gmina Bukowsko”, na który pozyskała 150 000,00 zł dotacji, co stanowi 90% kosztów realizacji zadania. Całkowita wartość projektu wynosi 167 000,00 zł.

Celem zadania było podniesienie poziomu świadomości ekologicznej, upowszechnianie wiedzy oraz aktywizacja społeczna i kształtowanie postaw proekologicznych społeczeństwa, w tym dzieci i młodzieży w zakresie odnawialnych źródeł energii i efektywności energetycznej.

Do tej pory, dzięki owocnej współpracy ze szkołami z terenu gminy Bukowsko, udało się zrealizować szereg zaplanowanych działań, między innymi takie elementy jak:

- ▮ przeprowadzenie konkursów: „Magia recyklingu, czyli niezwykle przemiany (niepotrzebnych) rzeczy” oraz „Lepsza przyszłość z OZE”, w których uczniowie zdobyli cenne nagrody, a wszystkie prace które powstały w czasie konkursów, związane były z tematyką odnawialnych źródeł energii i efektywności energetycznej,

- ▮ zrealizowanie dwóch wycieczek dla szkół, do elektrowni wodnej w Solinie, gdzie uczniowie podczas zejścia w dół z tamy, mogli zapoznać się z tajnikami działania elektrowni wodnej,
- ▮ została zainicjowana reintrodukcja starych drzew, oraz powstał ogród doświadczalny, w tym zakupione zostały rośliny, drzewka oraz akcesoria w celu ich posadzenia. Prace ogrodnicze zostały wykonane przez uczniów oraz nauczycieli,

- zostały zakupione, umiejscowione oraz rozdysponowane stojaki rowerowe, kaski rowerowe oraz lampy solarne, wszystkie te elementy aktywnie promują wśród mieszkańców gminy praktyczne zastosowanie odnawialnych źródeł energii oraz efektywność energetyczną,
- szkoły zostały również wyposażone w takie elementy jak: ścianki edukacyjno-przyrodnicze, tablice ekologiczne typu „Drzewo”, oraz kosze edukacyjny do segregowania odpadów typu „Sowa”, co wzmocniło po-

tencją szkół, odnosząc się bezpośrednio do promowania odnawialnych źródeł energii oraz efektywności energetycznej.

W ramach projektu, realizowana była również sukcesywnie kampania edukacyjna na rzecz „Odnawialnych źródeł energii i efektywności energetycznej». Zadanie było realizowane przez Urząd Gminy Bukowsko we współpracy z 3 szkołami podstawowymi na terenie gminy i organizacjami pozarządowymi z terenu Bukowska, w okresie od września 2023 r. do grudnia 2024 r.

„Niniejszy materiał powstał w ramach Programu Regionalnego Wsparcia Edukacji Ekologicznej finansowanego ze środków NFOŚiGW i WFOŚiGW w Rzeszowie”.

opr. Nina Dąbrowska

NARODOWY FUNDUSZ
OCHRONY ŚRODOWISKA
I GOSPODARKI WODNEJ

Zorganizowano w ramach projektu „Odnawialna Gmina Bukowsko” z Programu Regionalnego Wsparcia Edukacji Ekologicznej finansowanego ze środków NFOŚiGW i WFOŚiGW w Rzeszowie

Strefa Bezpieczeństwa

Centrum Usług Społecznych w Bukowsku w 2024r. zrealizowało następujące programy:

- „Korpus Wsparcia Seniorów” - Moduł I i II, w ramach programu realizowana jest teleopieka dla 20 osób oraz usługi sąsiedzkie dla 5 osób.
- „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” - z usług skorzystało łącznie 15 osób, w tym 5 dzieci, posiadających orzeczenie o niepełnosprawności. Kwota dofinansowania 134 976,60 zł.
- „Opieka wytchnieniowa”- usługa była świadczona 5 rodzinom. Całkowity koszt dofinansowania 24 000,00 zł.

Dzięki pozyskanym środkom i wsparciu Urzędu Gminy w Bukowsku możemy świadczyć

pomoc osobom najbardziej tego potrzebującym.

W ramach Programu Ostonowego „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy Domowej” realizowanego na terenie Gminy Bukowsko, utworzono cztery STREFY BEZPIECZEŃSTWA. Projekt został dofinansowany ze środków Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. W powstałych STREFACH odbywają się zajęcia i można skorzystać ze wsparcia: psychologa, coacha, specjalisty ds. terapii rodzin, specjalista ds. przeciwdziałania przemocy domowej/ uzależnień, doradcy zawodowego. Dzieci i młodzież znalazły miejsce, gdzie w przyjaznej atmosferze mogą się bawić

Ministerstwo Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

STREFA
BEZPIECZEŃSTWA

i uczyć, porozmawiać i po prostu poczuć się bezpiecznie. Zorganizowano imprezy integracyjne oraz wyjazdy, w trakcie których zacieśniały więzy rodzinne, w neutralnym środowisku. Całkowita wartość projektu: 103 500,00 zł. w tym dofinansowanie 80 100,00 zł.

opr. Katarzyna Masłowicz

KLUB SENIOR+ w Gminie Bukowsko

Ostatni kwartał roku 2024 r. obfitował w różnorodne imprezy związane ze świętem Seniorów.

W październiku Klub Senior+ udał się do Słowacji, na zaproszenie Pana Michała Fle-

szar - Starostę Obec Holcikowiec. Gościnność naszych sąsiadów sprawiła, iż był to miły czas spędzony na dobrej zabawie i tańcach. Oprócz gminnego spotkania seniorów - „SENIORADA”, które odbywało się w Domu Ludowym w Nowotańcu, Dzień Seniora uczestnicy Klubu Senior+ świętowali w swoim Klubie w Tokarni.

Życzenia zdrowia, radości i uśmiechu w imieniu władz, złożył Uczestnicy Klubu Senior+ świętowali Dzień Seniora w Tokarni. Uroczystość przebiegała w miłej atmosferze, na spotkanie przybyli zaproszeni goście: Marek Bańkowski - Wójt Gminy Bukowsko, Diana Błażejowska - Wicewójt Gminy Bukowsko, Urszula Rakoczy - Skarbnik Gminy Bukowsko oraz Ewa Sieradzka - Dyrektor Centrum Usług Społecznych w Bukowsku. Po raz kolejny popłynęły serdeczne życzenia: zdrowia, szczęścia, radości i wielu lat życia.

Wielu wzruszeń seniorom dostarczył występ przedszkolaków z grupy żółtej z Przedszkola Samorządowego w Bukowsku.. Dzieci z radością zaprezentowały wyjątkowy program artystyczny, podczas którego recytowały wiersze, zaprosiły gospodarzy do wspólnego śpiewu i tańca. Na zakończenie spotkania wręczyły kartki z życzeniami i kosz pysznych herbat. Maluchy zostały nagrodzone uśmiechami, gromkimi brawami oraz słodkimi upominkami.

Bardzo dziękujemy za przygotowanie dzieci Dianie Żytka-Duduś, Małgorzacie Pełeszyk oraz Karolinie Solon.

Życzymy wszystkim seniorom pomyślności, wielu okazji do realizacji pasji i dzielenia się swoją mądrością oraz doświadczeniami z młodszymi pokoleniami. Niech każdy dzień przynosi nowe piękne chwile, a dobre zdrowie i energia pozwolą się nim cieszyć w pełni.

opr. Katarzyna Masłowicz

EKOwzorce w gminie Bukowsko

Gmina Bukowsko w ramach otrzymanej dotacji z Programu Regionalnego Wsparcia Edukacji Ekologicznej, w kwocie 8000 zł przeprowadziła kampanię edukacyjną pn.: "EKOwzorce w gminie Bukowsko", kształtującą postawy proekologiczne wśród mieszkańców gminy.

W ramach kampanii przygotowano, opracowano, wydrukowano i dostarczono do placówek oświatowych gminy materiały edukacyjne: komplety naklejek, atrakcyjnych ulotek, kolorowanek edukacyjnych, które zostały wy-

korzystane podczas zajęć lekcyjnych. Materiały edukacyjne są również ogólnodostępne dla mieszkańców gminy w przestrzeni Urzędu Gminy, podobnie jak tablice edukacyjne, które zawieszono zostały na terenie gminy Bukowsko.

Celem zaplanowanego działania jest podniesienie poziomu świadomości ekologicznej, upowszechnianie wiedzy, aktywizacja społeczna, budowanie społeczeństwa obywatelskiego i kształtowanie postaw proekologicznych szczególnie dzieci i młodzieży ze szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych, w zakresie tematyki: przeciwdziałania emisjom, odnawialnych źródeł energii i niskoemisyjnego transportu, zrównoważonego rozwoju, ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

opr. Nina Dąbrowska

NARODOWY FUNDUSZ
OCHRONY ŚRODOWISKA
I GOSPODARKI WODNEJ

Zrealizowano w ramach projektu "EKOwzorce w Gminie Bukowsko" z Programu Regionalnego Wsparcia Edukacji Ekologicznej finansowanego ze środków NFOŚiGW i WFOŚiGW w Rzeszowie

Pożegnaliśmy Marię Bochnak, wieloletniego pracownika Urzędu Gminy w Bukowsku

30 września 2024 r., po 47 latach pracy, pożegnaliśmy odchodzącą na emeryturę Marię Bochnak, obecną Kierownik Referatu Podatków i Opłat Lokalnych Urzędu Gminy Bukowsko.

Pracy na rzecz naszej lokalnej społeczności pani Maria poświęciła niemal całą swoją karierę zawodową. Przez te lata wykazywała się nie tylko sumiennością, ale również życzliwością, pozytywną energią i poczuciem humoru oraz spokojem w sytuacjach kryzysowych.

Życzymy pani Marii pomyślności w realizacji dalszych planów, rozwoju pasji oraz kreatywnego gospodarowania czasem

i energią, których - jak wierzymy - w następnych latach jej nie zabraknie. Niech na tym nowym etapie życia dopisuje pani zdrowie i pogoda ducha, omijają przeciwności losu, a przyszłość jawi się tylko w jaśniejszych i ciepłych barwach.

Dziękujemy za te piękne lata, poświęcenie i oddanie, lojalność oraz trud włożony w pracę na rzecz naszej gminy i jej mieszkańców. Wyrażamy nadzieję, że nie zapomni pani o nas i podobnie jak my wszyscy, będzie dobrze wspominać wspólnie spędzone chwile.

Wójt gminy Bukowsko Marek Bańkowski
wraz z pracownikami

Naturalnie w „Dorzeczu Wisłoka”

Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Bukowskiej w Bukowsku w ramach pozyskanego grantu z LGD „Dorzecze Wisłoka”, zrealizowało działania mające na celu wzrost atrakcyjności turystycznej obszaru LGD oraz ochronę środowiska naturalnego i zapobieganie zmianom klimatycznym, poprzez promocję produktów i usług turystycznych obszaru LGD, szczególnie gminy Bukowsko.

W ramach operacji: „Organizacja warsztatów i wyposażenie stowarzyszenia z zakresu ochrony środowiska”, zakupiono elementy stoiska promocyjnego, które przyczyni się do wzrostu zainteresowania produktami i usługami turystycznymi naszego obszaru. Zakupione sprzęty wykorzystane zostaną podczas imprez plenerowych lub targów. Będą nieodzownym elementem skutecznej strategii marketingowej, która pozwoli wyróżnić się na tle konkurencji i przyciągnąć uwagę potencjalnych turystów. Ponadto w ramach działań promocyjnych zorganizowano warsztaty oparte o lokalne zasoby naturalne, historyczne i przyrodnicze w tym spacerzy przyrodnicze oraz kampania edukacyjna promująca ekologiczne rozwiązania, dobre

praktyki w życiu codziennym i zrównoważony rozwój.

Poprzez podjęte działania z zakresu edukacji ekologicznej i przeprowadzenie kampanii edukacyjnej, stowarzyszenie TPZB we współpracy z gminą Bukowsko, wzmocnieni kapitał spo-

łeczny i wiedzę mieszkańców na temat ochrony środowiska oraz dobrych praktyk na obszarze LGD. Realizacja zadania pozwoli wpłynąć pozytywnie na wizerunek obszaru LGD „Dorzecze Wisłoka” oraz gminy Bukowsko, zwiększy atrakcyjność regionu, a co za tym idzie ożywi gospodarkę.

Zadania realizowane w ramach grantu otrzymanego z LGD „Dorzecze Wisłoka” pt. „Organizacja warsztatów i wyposażenie stowarzyszenia z zakresu ochrony środowiska”.

opr. Joanna Olchawa

„Europejski Fundusz Rolny na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Organizacja pozarządowa z naszej gminy wyróżniona w konkursie „NGO wysokich lotów”

13 listopada 2024.r przedstawiciele Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Bukowskiej, prezes Joanna Niemiec-Hnat i Nina Dąbrówka wraz wójtem gminy Bukowsko Markiem Bańkowskim uczestniczyli w gali wręczenia nagród Marszałka Województwa Podkarpackiego „NGO wysokich lotów” oraz w rozstrzygnięciu konkursu „Piękna wieś podkarpacka”.

Podczas tegorocznego forum nagrody „NGO wysokich lotów” zostały przyznane w czterech kategoriach. W każdej z nich znalazły się także organizacje, które uhonorowano wyróżnieniami.

TPZB z Bukowska otrzymało wyróżnienie i nagrodę 4 tys. zł w kategorii kultura i tożsamość narodowa. W tej kategorii nagrodę główną otrzymało Stowarzyszenie Krzewienia Kultury Zespół Pieśni i Tańca Kompanija w Boguchwale.

opr. Joanna Olchawa

Pasowanie na ucznia

29 października w naszej szkole odbyło się uroczyste pasowanie uczniów klas pierwszych. To wyjątkowe wydarzenie, wprowadziło najmłodszych do grona społeczności szkolnej.

W obecności rodziców, dyrekcji, nauczycieli oraz starszych kolegów, uczniowie złożyli uroczyste ślubowanie, obiecując pilnie się uczyć i godnie reprezentować szkołę. Każde dziecko zostało

symbolicznie pasowane przez pana dyrektora Andrzeja Chrobaka. Od pani wicedyrektor Ewy Kseniak otrzymało pamiątkowy dyplom. Uroczystość poprzedził montaż słowno-muzyczny, przygotowany pod okiem wychowawczyń: pani Justyny Gurgul i pani Magdaleny Sternik, na który składały się wiersze, piosenki oraz tańce do utworu „Hafanana” i piękny polonez. Życzenia pierwszoklasistom złożyli również przedstawiciele samorządu uczniowskiego. Dzieci otrzymały również prezenty od rodziców i wzięły udział w sesji fotograficznej. Na koniec wszyscy udali się na słodki, miły poczęstunek. Pierwszokom życzymy, aby ten wspaniały, wyjątkowy dzień pozostał na długo w ich pamięci. Uczniowie, rodzice, wychowawczynie podziękowali A&A Marzec Fotografia – Film za piękne zdjęcia.

opr. redakcja ZS w Bukowsku

Piknik Ekologiczny w Bukowsku

– edukacja, kreatywność i świetna zabawa

29 września 2024 r. w ramach projektu *Odnowialna Gmina Bukowsko* oraz działań szkolnej ekopracowni, **Zespół Szkół w Bukowsku** zorganizował pełen atrakcji **Piknik Ekologiczny**. Wydarzenie przyciągnęło licznych mieszkańców, zaproszonych gości oraz lokalnych wystawców, łącząc edukację ekologiczną z dobrą zabawą na świeżym powietrzu.

Ekologiczne atrakcje dla każdego

Program pikniku oferował szeroki wachlarz aktywności – od warsztatów rękodzielniczych po występy artystyczne uczniów. Na scenie zaprezentowano muzyczne występy, **inscenizację „Rzepki” J. Tuwima** oraz **pokaz mody ekologicznej**, w którym uczniowie z dumą prezentowali stroje wykonane z materiałów recyklingowych. Wśród zgromadzonej publiczności znaleźli się m.in.: **wójt gminy Bukowsko Marek Bańkowski**, **wicewójt**, a także przedstawiciele rady gminy i lokalnych instytucji.

Dużą atrakcją okazały się konkursy ekologiczne: **„Coś pożytecznego z czegoś do niczego – daj drugie życie odpadom”** dla dzieci

oraz **„Ekologia wokół nas”** dla dorosłych. Prace konkursowe, pełne pomysłowości i kreatywności, wykonano z materiałów uznawanych za odpady. Zwycięzcy otrzymali nagrody ufundowane przez firmę **Transprzet**, a wręczyła je przedstawicielka firmy, pani **A. Oskarbska**.

Wystawcy, warsztaty i lokalne smakołyki

Na pikniku pojawiło się wielu wystawców, w tym **Państwowa Uczelnia w Sanoku**, **Nadleśnictwo Lesko** oraz **Mobilna Platforma OZE** z Centrum Kształcenia Rolniczego w Nowosielcach. Swoje ekologiczne i lokalne produkty zaprezentowali również: **E. i M. Piotrowscy** (zdrowa żywność), **T. i J. Płonkowie** (miody) oraz **Koło Gospodyń Wiejskich**. Nie zabrakło również domowych ciast, pierogów i rozgrzewającego żurku przygotowanego przez **Radę Rodziców**.

Wśród atrakcji dla dzieci dużym zainteresowaniem cieszyły się zwierzęta pani **Asenaty Folwarczny** (kozy, króliki), **warsztaty rękodzielnicze** prowadzone przez panią **Martę Terier** oraz **malowanie twarzy** organizowane

przez **Centrum Usług Społecznych**. Uwagę przyciągało także stoisko z naturalnymi mydłkami wykonanymi przez panią **Katarzynę Leicht**.

Nauka i integracja w jednym

Podczas pikniku uczniowie ze Szkolnego Koła Rummikub zaprezentowali zasady gry rozwijającej umiejętności logiczne i matematyczne. Uczestnicy mogli spróbować swoich sił w rozgrywkach, co sprzyjało integracji i wspólnej zabawie.

Nie zabrakło też degustacji świeżo wyciskanego soku owocowego, serwowanego przez uczniów, którzy chętnie angażowali się w obsługę stoiska.

Optymizm mimo pogody

Mimo kapryśnej aury, atmosfera pikniku była ciepła i pełna entuzjazmu. Występy uczniów, zaangażowanie lokalnej społeczności i obecność gości stworzyły wyjątkowy klimat. Radość i optymizm udzielały się wszystkim uczestnikom, którzy z pewnością zapamiętają to wydarzenie na długo.

Piknik Ekologiczny w Bukowsku okazał się sukcesem zarówno pod względem edukacyjnym, jak i integracyjnym. Jak podkreślają organizatorzy, warto powtórzyć takie wydarzenie w przyszłości, by dalej budować ekologiczną świadomość i promować kreatywność wśród mieszkańców gminy.

opr. redakcja ZS w Bukowsku

BohaterON x Młode Głowy w Twojej Szkole 2024

Uczniowie ZS Bukowsko wzięli udział w kolejnej edycji projektu: BohaterON x Młode Głowy w Twojej Szkole 2024. To część ogólnopolskiej kampanii o tematyce historycznej. Ma ona na celu upamiętnienie, uhonorowanie uczestników Powstania Warszawskiego, edukację społeczeństwa, promocję patriotycznych postaw i historii Polski XX wieku. Dodatkowo podnosi poziom wiedzy i świadomości uczniów na temat współczesnego patriotyzmu. Dzięki zajęciom z wykorzystaniem metod aktywizujących, słuchowisk: „Niezwykła piosenka”, „Tajemniczy pamiętnik”, „Uczciwy wolontariat” uczniowie zdobywali wiedzę na temat Powstania Warszawskiego i jego Bohaterów, oglądali

dali przygotowane przez organizatorów filmiki, uzupełniali karty pracy, tworzyli plakaty, prace plastyczne, wzięli udział w sesji fotograficznej. Zajęcia inspirowały do rozmów, szukania uniwersalnych wyzwań, wartości, które stoją przed pokoleniami i są istotne w życiu.

Kto Ty jesteś? Polak przedszkolak mały - cykl wyjątkowych aktywności

Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Bukowskiej w Bukowsku we współpracy z wychowawcą przedszkolnym panią Judytą Majką uzyskało dofinansowanie w kwocie 34320,00 zł z Ministerstwa Edukacji Narodowej w ramach programu „Kto Ty jesteś? Polak mały” na cykl warsztatów i wycieczek dla przedszkolaków z Samorządowego Przedszkola w Bukowsku. Dzięki tej wspaniałej inicjatywie dzieci wzięły udział w serii darmowych warsztatów i wycieczek. Miały okazję uczyć się poprzez doświadczenie, odkrywać przyrodę oraz rozwijać kreatywność.

Blisko natury – wycieczki do Zagrody Przyrodniczo-Edukacyjnej

27 i 30 września najmłodszy odwiedzili **Zagrodę Przyrodniczo-Edukacyjną w Bukowsku**. Przedszkolaki z entuzjazmem oglądały i karmiły zwierzęta, m.in. jelenie, kucyki szetlandzkie, strusie afrykańskie czy owce. W trakcie warsztatów dzieci samodzielnie wykonały magnesy z fotografiami zwierząt, tworząc niepowtarzalne pamiątki, a także mogły zjeść ciepły posiłek.

Meteorologia na wyciągnięcie ręki

Kolejnym punktem programu były **warsztaty meteorologiczne**, które pozwoliły dzieciom poznać fascynujący świat zjawisk atmosferycznych. Przedszkolaki doświadczyły, jak powstają mgła, deszcz, śnieg czy tornado za pomocą symulatorów. Interaktywna podróż do wnętrza chmury pozwoliła im zrozumieć, skąd bierze się burza, a przy okazji oswoić lęk przed piorunami.

Mali ogrodnicy w akcji

8 października dzieci uczestniczyły w **warsztatach ogrodniczych**. Przedszkolaki poznały pracę ogrodnika, narzędzia oraz metody sadzenia warzyw, takich jak cebulę, czosnek czy ziemniaki. Mali odkrywcy mieli również okazję zobaczyć dżdżownicę i inne stworzenia zamieszkujące ziemię, co wzbudziło ogromną ciekawość.

Motyle na dłoniach

Spotkanie z **żywymi motylami** było jednym z najbardziej ekscytujących wydarzeń. Dzieci poznały cykl życia motyli i karmiły je przygotowanymi smakołykami. Żywe motyle siadały na dłoniach i nosach dzieci, wzbudzając zachwyt oraz fascynację światem owadów.

Świąteczna kreatywność – kompozycje bożonarodzeniowe

6 listopada w **Domu Kultury w Bukowsku** odbyły się **warsztaty manualne -kompozycji**. Pod okiem pani **Joanny Drozd**, florystki i właścicielki kwaciarni „Orchidea”, dzieci, ich rodzice i społeczność lokalna tworzyli piękne ozdoby świąteczne oraz kartki. Dzięki wsparciu **Centrum Usług Społecznych** każdy przedszkolak mógł wykonać własną ozdobę choinkową. Finansowanie ze środków Ministra Edukacji umożliwiło podarowanie dzieciom świątecznych prezentów za udział w warsztatach.

Słodkie spotkanie z pszczołami

W trakcie warsztatów **pszczelarskich**, które odbyły się 29 października, dzieci poznały życie pszczoł i sposoby pozyskiwania miodu. Zrobiły własne **świeczki z wosku pszczelego** oraz

degustowały miód spadziowy. Na zakończenie każde dziecko zostało „pasowane na pszczelarza” i otrzymało słodkie upominki.

Podróż do świata mikroprzyrody

21 listopada przedszkolaki zakończyły cykl warsztatów **zajęciami z mikroprzyrody**. Dzieci stworzyły w szklanych słoikach miniaturowe tropikalne lasy, poznając przy tym tajniki roślinności. Każde dziecko zabrało swoją kompozycję do domu, aby rozwijać poczucie odpowiedzialności za rośliny.

Podsumowanie

Cykl warsztatów i wycieczek realizowanych w ramach projektu **„Kto Ty jesteś? Polak mały”** dostarczył przedszkolakom niezapomnianych wrażeń, wiedzy i nowych umiejętności. Dzięki inicjatywie pani Judyty Majki oraz nieocenionej pomocy i złożeniu wniosku przez panią Joannę Niemiec-Hnat, prezesce Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Bukowskiej Bukowsku dzieci mogły zbliżyć się do natury, rozwijać swoje talenty i uczyć się przez zabawę, za co bardzo gorąco dziękujemy.

Serdeczne podziękowania należą się wszystkim, którzy wsparli tę inicjatywę, w tym panu sołtysowi Jerzemu Rakoczy, wychowawcom przedszkolnym, rodzicom dzieci przedszkolnych, Centrum Usług Społecznych oraz lokalnemu środowisku.

opr. Judyta Majka

Ministerstwo Edukacji i Nauki

Wizyta ratowników medycznych i cenna lekcja pierwszej pomocy

Dzięki uprzejmości Pani Beaty Pieszczoach - dyrektorki Bieszczadzkiego Pogotowia Ratunkowego SP ZOZ w Sanoku, gościliśmy ratowników medycznych wraz z ich mobilnym centrum ratunkowym, gotowym do niesienia pomocy w każdej chwili. Już od pierwszych minut spotkania wszyscy uczniowie słuchali z zapartym tchem opowieści ratowników o ich codziennej pracy, wyzwaniach, a przede wszystkim o tym, jak ratują życie w nagłych sytuacjach. Już wiemy, że to osoby pełne pasji, determinacji i odwagi, a ich słowa uświadomi-

ły, jak ogromne znaczenie ma szybka i fachowa pomoc.

Podczas wizyty panowie przeprowadzili kurs pierwszej pomocy. Każdy z uczniów miał okazję nauczyć się podstawowych technik, takich jak resuscytacja, pierwsza pomoc przy zadławieniach czy ułożenie poszkodowanego w pozycji bezpiecznej. Dzięki ich wskazówkom uczniowie poczuli, że nawet oni mogą mieć wpływ na czyjeś zdrowie i życie, jeśli tylko będą potrafili odpowiednio zareagować.

Kulminacyjnym momentem, szczególnie dla młodszych uczniów, było wejście do karetki. Wnętrze pojazdu przypominało miniaturowy, doskonale zorganizowany szpital na kółkach. Każdy element miał swoje miejsce – od zaawansowanego sprzętu medycznego, po leki i narzędzia

pierwszej potrzeby. Ratownicy oprowadzili dzieci po wnętrzu, wyjaśniając działanie defibrylatora, aparatury monitorującej stan pacjenta oraz zapasów tlenu. Uczniowie zobaczyli na własne oczy, jak starannie przygotowana jest karetka, by nieść pomoc nawet w najtrudniejszych sytuacjach.

Serdecznie dziękujemy ratownikom medycznym za ich czas, cierpliwość, serdeczność i bezcenną wiedzę, którą przekazali naszym uczniom. Dzięki tej wizycie uczniowie czują się bardziej świadomi i przygotowani na niespodziewane sytuacje.

Renata Preisner – Rakoczy

Zespół Szkół w Nowotańcu z nowym dofinansowaniem na rozwój kreatywnych inicjatyw!

Z przyjemnością informujemy, że Zespół Szkół w Nowotańcu otrzymał dotację z Fundacji mBanku na realizację nowatorskiego projektu edukacyjnego pod nazwą „Sympatyczny rap geometryczny”. Naszym celem jest przybliżenie geometrii w sposób innowacyjny, angażujący i twórczy, aby nauka tej dziedziny matematyki stała się dla młodzieży ciekawsza i bardziej przystępna.

Geometria bywa wyzwaniem – wymaga precyzyjnego rysowania i zrozumienia przestrzennych relacji, co nie zawsze jest łatwe. Zauważyliśmy, że część naszych podopiecznych niechętnie podchodzi do rysowania, co utrudnia im pełne zrozumienie tego zagadnienia. Z drugiej strony mamy młodych ludzi, którzy doskonale radzą sobie w tej dziedzinie, tworząc

staranne rysunki i z łatwością opisując bryły geometryczne. Z myślą o obu tych grupach postanowiliśmy zrealizować projekt „Sympatyczny rap geometryczny”, który umożliwi każdemu rozwój w tej dziedzinie.

W ramach projektu przeprowadzimy warsztaty, podczas których uczestnicy będą rysować i budować bryły geometryczne, poznając ich cechy w praktyce. Chcemy, aby sami odkrywali i charakteryzowali figury geometryczne, zwracając uwagę na ich boki, kąty, przekątne oraz osie symetrii. W przypadku brył będą analizować ich ściany, wierzchołki i krawędzie. Dzięki temu młodzież będzie miała możliwość samodzielnego doświadczania geometrii, co pozwoli lepiej zrozumieć tę dziedzinę.

Naszym celem jest również pobudzenie kreatywności – będziemy zachęcać do formułowania opisów figur, poszukiwania podobieństw oraz ustalania pewnych reguł i zależności. Wnioski z tych obserwacji staną się źródłem inspiracji do tworzenia tekstów piosenek. Następnie młodzi artyści spróbują skomponować

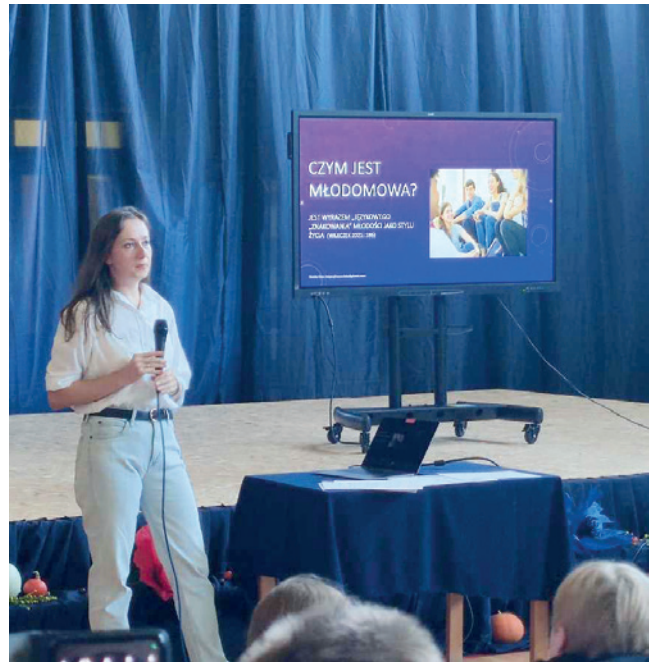
melodie do swoich tekstów, a powstałe utwory mogą przybrać różne formy muzyczne: od disco, przez pop, aż po hip-hop i rap.

Zwieńczeniem projektu będą występy podczas specjalnej imprezy z okazji pierwszego dnia wiosny. W ramach tego wydarzenia zorganizujemy konkurs muzyczny na wzór festiwalu piosenki, podczas którego uczestnicy zaprezentują swoje utwory przed publicznością. Całość zostanie nagrana, a nagrania udostępniemy na szkolnej stronie internetowej, aby mogły służyć jako materiał edukacyjny dla innych.

Jesteśmy przekonani, że projekt „Sympatyczny rap geometryczny” nie tylko ułatwi zrozumienie geometrii, ale także pozwoli młodym ludziom rozwijać swoje talenty artystyczne oraz umiejętności pracy zespołowej. Cieszymy się, że możemy zaoferować tak inspirującą i kreatywną formę nauki. Dziękujemy Fundacji mBanku za wsparcie i umożliwienie realizacji projektu!

Katarzyna Dworżańska-Bobko

„Pielęgnować czy zapomnieć?” – wykład dr Marty Jasiczek

W ramach realizacji programu „Ojczysty – dodaj do ulubionych”, finansowanego przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, 24 września 2024 roku, w Zespole Szkół w Nowotańcu dr Marta Jasiczek podzieliła się refleksjami na temat pielęgnowania języka i tradycji, wygłaszając wykład pt. „Pielęgnować czy zapomnieć?”

W swoim wystąpieniu prelegentka poruszyła kwestię znaczenia i pielęgnowania języka polskiego w obliczu współczesnych zmian społecznych i kulturowych. Zwróciła uwagę na konieczność ochrony języka, jako elementu dziedzictwa narodowego, jednocześnie pod-

kreślając, że język nieustannie ewoluuje i musi dostosowywać się do nowych realiów.

Szczególną uwagę poświęciła współczesnemu językowi młodzieżowemu, który wyróżnia się bogactwem zapożyczeń i innowacyjnych form. Podkreśliła, że mimo krytyki, z jaką spotyka się slang młodzieżowy, jest on naturalnym przejawem rozwoju języka i odzwierciedla zmieniające się potrzeby komunikacyjne młodych ludzi. Zaznaczyła, że współczesny język młodzieży, w dużej mierze kształtowany przez kulturę Internetu, technologie i media społecznościowe, jest również wartościowy i zasługuje na zrozumienie.

Naszymi gośćmi i uczestnikami spotkania byli miłośnicy języka polskiego z ościennych szkół.

Było nam bardzo miło gościć Panią Martę po latach, bowiem jest ona absolwentką naszej szkoły. Jej obecność w naszym gronie obudziła mnóstwo pięknych wspomnień. To był niezwykle moment, który podkreślił, jak silna więź łączy naszą placówkę z jej absolwentami. Cieszymy się niezmiernie, że nasza absolwentka osiągnęła tak wiele i chętnie dzieli się z nami swoim doświadczeniem. Bardzo dziękujemy za przyjęcie zaproszenia.

opr. Renata Preisner-Rakoczy

Pożegnanie – sonata w tonacji wdzięczności

Minęło już kilka miesięcy od chwili, gdy zegnaliśmy naszą Panią Dyrektorkę, Annę Bąk. Tamten dzień pozostanie w naszej pamięci jako pełen wzruszeń, wdzięczności i refleksji – dowód ogromnego szacunku, jakim darzyliśmy jej pracę i osobowość. W murach naszej szkoły rozbrzmiewała wówczas symfonia wdzięczności, niosąc się niczym melodia pełna ciepła i uznania dla Pani Dyrektorki, która po latach pracy rozpoczęła nowy rozdział życia.

Uroczystość pożegnania przypominała ostatni akt pięknego przedstawienia, w którym Pani Dyrektorka odegrała główną rolę. Tego dnia nasza sala gimnastyczna, zwykle wypełniona energią młodych sportowców, zamieniła się w elegancką przestrzeń, w której każdy detal podkreślał wyjątkowość chwili.

W gronie zaproszonych gości znaleźli się m.in.: Pan Piotr Ursuski, poseł na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Pan Robert Pieszczoł - Starosta Sanocki, pan Marek Bańkowski - Wójt Gminy Bukowsko, pani Diana Błażejowska - Wicewójt Gminy Bukowsko, pani Urszula Rakoczy - Skarbnik Gminy, pan Piotr Łuszcz - Przewodniczący Rady Gminy, pan Sebastian Błażejowski - Wiceprzewodniczący Rady Gminy, a także radni Gminy Bukowsko. Obecne były również osoby związane z edukacją, w tym Pani Joanna Niemiec-Hnat, Inspektor ds. oświaty, Pani Ewa Sieradzka, dyrektor CUS w Bukowsku, dyrektorzy i wicedyrektorzy z okolicznych placówek oświatowych, a także przedstawiciele ZNP.

Swoją obecnością uroczystość zaszczylił także emerytowany nauczyciel, ksiądz proboszcz Marian Martowicz, pracownicy szkoły oraz przedstawiciele lokalnych organizacji, ta-

kich jak OSP Nowotaniec, Koła Gospodyń Wiejskich, sołtysi oraz członkowie Rady Rodziców.

Słowa podziękowania płynęły z głębi serc, tworząc jedyną w swoim rodzaju melodię wdzięczności. Każde zdanie przypominało nutę w harmonijnej pieśni, która opowiadała o Pani Dyrektorki, jako o kimś więcej niż tylko szefowej: *Była dla nas mentorką, przewodniczką, a przede wszystkim przyjaciółką, która zarażała swoją pasją, dobrocią i życzliwością. Jej ciepły uśmiech i otwartość sprawiały, że każdy czuł się dostrzeżony i ważny.*

W trakcie wystąpień nauczyciele wspominali, jak Pani Dyrektorka swoimi decyzjami i wy-

trwałością inspirowała do osiągania kolejnych sukcesów: *Jej praca była jak płomień, który rozświetlał drogę naszej społeczności. Dzięki Jej wizji i zaangażowaniu udało się wprowadzić wiele innowacyjnych rozwiązań, które na zawsze zmieniły jakość edukacji w naszej szkole.*

Dzisiaj, zamykając ten rozdział, czujemy głęboką wdzięczność, a jednocześnie życzymy wielu szczęśliwych chwil, spokoju i spełnienia w nowym rozdziale życia.

opr. Renata Preisner-Rakoczy

„Cicha noc, święta noc”

Tradycją **Zespołu Szkół im. Jana Pawła II w Pobiednie** są coroczne jasełka przygotowywane przez uczniów pod opieką nauczycieli. Nie inaczej było w tym roku: 8 grudnia 2024r. o godzinie 16.00 pani dyrektor K. Wojtuszevska-Cap przywitała przybyłych gości na czele z **Wójtem Gminy Bukowsko Panem Markiem Bańkowskim**, nauczycieli, uczniów, rodziców i bardzo licznie zgromadzoną społeczność lokalną. Piękna scenografia: raj, ubogiej stajenki oraz bogactwo pałacu Heroda wprowadziła zebranych w wyjątkowy nastrój betlejemskiej nocy.

Publiczność po raz kolejny mogła przeżyć historię Marii i Józefa, szukających miejsca do schronienia na noc, którzy po bezowocnych poszukiwaniach zdecydowali się przenocować w stajni. Jednak to do nich i małego Jezuska przybyli pasterze oraz tak honorowi goście, jak trzej mędrcy, którzy przynieśli cenne dary i złożyli Dzieciątku pokłon. Nie zabrakło też sceny z okrutnym Herodem, który z obawy o swój tron wydaje nakaz wymordowania wszystkich dzieci. Całość przedstawienia, pokazująca scenki z życia nowonarodzonego dzieciątka,

pasterzy, mędrców, przeplatana była kolędami i pasterkami. Tańce uwielbienia dla nowonarodzonego wykonali uczniowie klasy I i V pod opieką p. Bożeny Skubisz i p. Mariusza Prajznera. O dobrą zabawę i miłe doznania słuchowe zadbał zdolni aktorzy z klasy III, VII, VIII oraz szkolny chór pod opieką p. Lesława Pyrcaka.

Ogromne zaangażowanie młodych aktorów, nauczycieli, pracowników obsługi i rodziców opłaciło się, gdyż przedstawienie wywarło duże wrażenie i poruszenie. Natomiast uczniowie mieli możliwość uczestniczenia w tradycji, a także zaprezentowania swoich umiejętności artystycznych.

Puentą biblijnej historii stały się słowa pasterki „Dziś w stajence mały Jezus się narodził”. Na zakończenie p. dyrektor podziękowała uczniom i nauczycielom za piękny występ, a Radzie Rodziców za przygotowanie wspólnego poczęstunku, na którym gościły potrawy związane z tradycją Bożego Narodzenia.

Całość przedstawienia została przygotowana przez p. Barbarę Ciepły i p. Mariolę Babiars, które zadbały o piękne stroje dla występujących aktorów oraz bogatą scenografię.

Jasełka zostały przyjęte z ogromnym entuzjazmem. Widownia nagrodziła młodych aktorów gromkimi brawami, a rodzice wyrażali podziw dla ich zaangażowania i talentu. Dzięki temu wydarzeniu cała społeczność mogła poczuć magię nadchodzących świąt.

opr. redakcja ZS w Pobiednie

Obchody Dnia Patrona Szkoły

„Wymagajcie od siebie, choćby inni od was nie wymagali.”

Jan Paweł II

Dnia 16 października społeczność Zespołu Szkół w Pobiednie obchodziła Dzień Patrona, który rozpoczął się mszą świętą w Kościele Parafialnym w Dudyńcach odprawioną przez ks. Romana Sękowskiego. Następnie zaproszeni goście, uczniowie, nauczyciele, pracownicy szkoły i rodzice udali się do budynku szkoły na

uroczystą akademię, poświęconą postaci Jana Pawła II.

Na początku głos zabrała Pani Dyrektor Katarzyna Wojtuszevska-Cap, przybliżając dzieje Wielkiego Polaka oraz przypominając o wartościach, jakie reprezentuje szkoła. Po przemówieniu rozpoczął się montaż słowno-muzyczny, przygotowany przez uczniów i nauczycieli.

W akademii przedstawiono najważniejsze wydarzenia z życia Jana Pawła II, podkreślono jego służbę Bogu i ludziom oraz działalność,

której przewodniczyła miłość do bliźniego. Świętowania dopełniły piękne pieśni, wypełniając salę wzruszeniem i wyjątkową atmosferą.

Delegacja szkoły, organu prowadzącego oraz Rady Rodziców złożyła kwiaty pod pomnikiem Patrona oraz zapaliła znicze. Po uroczystości, uczniowie wraz z nauczycielami udali się do klas, w których czekał poczęstunek w postaci kremówek. Akademia została przygotowana przez p. Barbarę Ciepły, p. Lesława Pyrcaka i p. Andrzeja Zagórskiego.

opr. redakcja ZS w Pobiednie

Dzień Edukacji Narodowej i pasowanie na ucznia w Zespole Szkół w Pobiednie

14 października 2024 r. w Zespole Szkół im. Jana Pawła II w Pobiednie, spotkała się społeczność szkolna, aby uczcić Dzień Edukacji Narodowej. Uroczystość uświetnił swoją obecnością **Wójt Gminy Bukowsko pan Marek Bańkowski** oraz **Inspektor ds. Oświaty pani Joanna Niemiec-Hnat**. Po wprowadzeniu sztandaru i odśpiewaniu hymnu państwowego głos zabrała Pani dyrektor Katarzyna Wojtuszevska-Cap. Przywitała przybyłych gości, rodziców, nauczycieli, pracowników niepedagogicznych, uczniów, a zwłaszcza bardzo serdecznie, przywitała uczniów klasy pierwszej. Następnie wręczyła panu Robertowi Koczera certyfikat projektu „SP! Serce i Pomoc.” Poinformowała również, że dwóch nauczycieli naszej szkoły: pan Andrzej Zagórski i pan Robert Koczera otrzymali nagrody Wójta Gminy Bukowsko.

Po przemówieniu Pani dyrektor, uczennice klasy ósmej, przypomniły historię Dnia Edukacji Narodowej oraz złożyły podziękowania wychowawcom, nauczycielom i pracownikom administracji i obsługi.

Później odbyło się jedno z najważniejszych wydarzeń w życiu każdego ucznia - PASOWANIE. Miało ono podniosły i uroczysty charakter.

Pierwszoklasiści recytowali wiersze, i śpiewali piosenki. Następnie przyrzekli być dobrymi uczniami i kolegami, a na koniec pani dyrektor Katarzyna Wojtuszevska-Cap przyjęła ślubowanie i dokonała aktu pasowania, co przypieczętowało przynależność uczniów klasy pierwszej do społeczności szkolnej.

Na pamiątkę tego doniosłego wydarzenia, uczniowie otrzymali dyplomy, birety oraz upominki.

W klasie na dzieci czekał słodki poczęstunek przygotowany przez rodziców.

Po pasowaniu na ucznia, ponownie głos zabrała pani dyrektor, która podziękowała nauczycielom za przygotowanie uroczystości i poprosiła gości do wspólnej fotografii z pierwszoklasistami. Akademię zakończono hymnem szkoły i wyprowadzeniem sztandaru.

opr. redakcja ZS w Pobiednie

Podsumowanie projektu „Silni w myśleniu matematycznym”

Fundacja

Od września br. Zespół Szkół im. Jana Pawła II w Pobiednie realizował projekt „Silni w myśleniu matematycznym”, dofinansowany z Fundacji mBanku. Celem projektu było rozwijanie myślenia matematycznego u uczniów. Nasz projekt dotyczył algebry i geometrii. Uczniowie posiadli umiejętności co do zagadnień: procenty, bryły, zbiory. W projekcie wykorzystane zostały treści z książki „Matematyka jest wszędzie”. Praktyczny wymiar matematyki pokazaliśmy przez zastosowanie matematyki w codziennym życiu, w szkole i w domu, podczas zabawy i wypoczynku.

W ramach działań projektowych został przeprowadzony również Gminny Konkurs Matematyczny „SILNI W MYŚLENIU MATEMATYCZNYM”. Celem konkursu było rozwiązywanie zadań

matematycznych dotyczących obliczeń procentowych, działań w zbiorze liczb rzeczywistych i rozwiązywanie zadań dotyczących brył.

Konkurs skierowany był do uczniów klas VII-VIII szkół podstawowych z terenu gminy Bukowsko.

Wyniki konkursu były następujące:

- 1 miejsce: Kacper Karpiel, Szymon Leczczyk,
- 2 miejsce: Milena Gorzkowska,
- 3 miejsce: Wiktoria Adamska, Lena Gruszczyńska, Estera Śniegoń.

Wyróżnienia zdobyli: Aleksandra Burnat, Nikola Balwierczak, Przemysław Woźniczka.

Nagrody ufundowała **Fundacja mBanku**.

Podczas cotygodniowych zajęć dodatkowych nasi uczniowie w ciekawy i oryginalny sposób uczyli się matematyki i przyswajali treści potrzebne do jej zrozumienia. Zakupione w ramach projektu gry matematyczne, quizy, zabawy, a także ciekawe pomoce spowodowały, że uczniowie z chęcią uczestniczyli w zajęciach i szybko przyswajali i doskonalili swoje umiejętności.

Projekt dofinansowała Fundacja mBanku.

koordynator projektu:
Katarzyna Wojtuszczyńska-Cap

Świątowy Dzień Zwierząt

Przedszkolaki oraz uczniowie Zespołu Szkół w Pobiednie wzięli udział w akcji przeprowadzonej przez Szkolny Wolontariat z okazji Świątowego Dnia Zwierząt. Wspólnymi siłami udało nam się zebrać mnóstwo karmy suchej i mokrej.

16 października 2024 r. wolontariuszki wraz ze swoimi opiekunkami p. Mariolą Babiarską oraz p. Sabiną Wojciechowską przekazały zgromadzoną karmę do Społecznego Towarzystwa Opieki nad Zwierzętami w Sanoku, która na pewno na jakiś czas wspomogła jego podopiecznych. Dziękujemy wszystkim, którzy wsparli akcję.

Szkolny Wolontariat

*„Wielkie dla psów serce mamy,
dlatego bardzo chętnie im pomagamy»*

Warsztaty ceramiczne w Środowiskowym

Domu Samopomocy w Wolicy

Uczniowie klasy 1 **Zespołu Szkół im. Jana Pawła II w Pobiednie**, pod opieką wychowawczynie p. Bożeny Skubisz uczestniczyli w warsztatach ceramicznych w **Środowiskowym Domu Samopomocy w Wolicy**.

W ramach warsztatów dzieci zostały zapoznane z pracą ceramika oraz właściwościami gliny i pod czujnym okiem pani instruktorki z ogromnym zaangażowaniem i w skupieniu tworzyły swoje prace. Po wyschnięciu i wypaleniu w specjalnym piecu, prace zostaną dostarczone do szkoły i będą mogły być pomalowane.

Uczniowie mogli też obejrzeć różne pracownice, w których podopieczni ośrodka tworzą niepowtarzalne prace plastyczne.

W czasie przerwy dzieci zostały zaproszone na słodki poczęstunek.

Bardzo dziękujemy za miłe przyjęcie, wspólną atmosferę i przekazaną wiedzę!

Zachęcamy do obejrzenia fotorelacji z warsztatów.

opr. redakcja ZS w Pobiednie

Dzień Misia!

Z okazji Święta Misia biblioteki Gminy Bukowsko zorganizowały dla dzieci spotkania z panem Mateuszem Świstakiem, który opowiedział historię misia schowanego w szafie. Dlaczego miś schował się w szafie?

Na to pytanie próbowali odpowiedzieć uczniowie przedszkoli, zerówek oraz klas III i IV szkół podstawowych z terenu gminy. Wspólnie z panem Mateuszem dzieci tworzyły barwne,

pełne emocji historie, które miały dodać misiówi odwagi. Spotkania pełne były radości, śmiechu i kreatywnej zabawy. Dzieci z entuzjazmem brały udział w warsztatach, dzieląc się swoimi pomysłami i ucząc się, jak tworzyć opowieści. Atmosfera była magiczna, a radosne uśmiechy na twarzach uczestników potwierdzały, że był to czas spędzony w najlepszy możliwy sposób. Na zakończenie na wszystkich czekała słodka niespodzianka.

Dzień Pluszowego Misia w bibliotekach Gminy Bukowsko to nie tylko świetna zabawa, ale

także okazja do rozwijania wyobraźni i wzmacniania więzi dzieci z literaturą. To dowód na to, że biblioteki to miejsca pełne inspiracji i niespodzianek, które zapraszają do wspólnego odkrywania magii książek i opowieści.

Organizacja wydarzenia była możliwa dzięki wsparciu finansowemu firmy Bukowsko Wind Energy Sp. z o.o., za co organizatorzy składają serdeczne podziękowania.

opr. Dorota Radożycka

Spotkanie z Michałem Śmielakiem w Nowotańcu – wieczór pełen pasji i emocji

W ciepły październikowy wieczór w bibliotece w Nowotańcu miało miejsce niezwykle wydarzenie – spotkanie autorskie z Michałem Śmielakiem, pisarzem o niebywałej energii i poczuciu humoru, który od lat zdobywa serca czytelników swoimi wciągającymi kryminałami i thrillerami.

Michał Śmielak, pochodzący z malowniczego Sandomierza, to autor trzynastu książek, w tym niedawno wydanej powieści „Miasto mgieł”. Jego twórczość pełna jest napięcia, akcji i emocji, które przykuwają uwagę czytelników aż do ostatniej strony. Co ciekawe, wiele wątków w jego książkach rozgrywa się w znanych i bliskich każdemu miejscach, w tym w Bieszczadach, które pisarz darzy szczególnym sentymentem.

Podczas spotkania autor podzielił się kulisami swojej pracy twórczej, opowiadając, jak rodzą się pomysły na nowe książki i gdzie znajduje inspiracje. Nie zabrakło również rozmów o jego pasjach – miłości do gór oraz zaangażowaniu w historyczne rekonstrukcje, które nie tylko pozwalają mu na oderwanie się od codzienności, ale również wzbogacają jego literackie światy.

Wydarzenie cieszyło się ogromnym zainteresowaniem – biblioteka wypełniła się miłośnikami twórczości Śmielaka, którzy przyjechali nie tylko z gminy, ale również z dalszych zakątków. Uczestnicy mieli okazję nie tylko porozmawiać z autorem, ale także zdobyć autografy i zrobić pamiątkowe zdjęcia.

Organizatorzy, dostrzegając liczny udział, żywe zaangażowanie uczestników i ich entuzjastyczne opinie, zyskali pewność, że tego typu wydarzenia są niezwykle ważne i warte kontynuowania w przyszłości.

Wieczór pełen literackich wrażeń z pewnością na długo zostanie w pamięci wszystkich uczestników. Michał Śmielak kolejny raz udowodnił, że literatura potrafi zbliżać ludzi i inspirować do odkrywania świata z nowej perspektywy.

Spotkanie z Michałem Śmielakiem było możliwe dzięki wsparciu finansowemu firmy Bukowsko Wind Energy Sp. z o.o.

opr. Angelika Królicka

Integracja i nowe doświadczenia społeczności lokalnej gminy Bukowsko

Z inicjatywy Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Bukowskiej i w ramach realizowanego projektu „Wsparcie Działań Misyjnych i Rozwoju Towarzystwa poprzez budowanie kapitału ludzkiego”, 29 września br. mieszkańcy gminy Bukowsko i pasjonaci turystyki i książek mieli możliwość wysłuchania relacji z zimowych wypraw na Rysy, Aconcagua, Elbrus, Mont Blanc, Kilimandżaro podróżnika, blogera i autora książek **Tomasza Habdasa**. Spotkanie zorganizowane wspólnie z gminą Bukowsko było kontynuacją realizowanych przez towarzystwo spotkań autorskich „Blogowa Książka”, które w latach ubiegłych mocno zintegrowały społeczność lokalną wokół wspólnych zainteresowań oraz wzmocniły otwartość mieszkańców naszej gminy i rozbudziły potrzebę poszukiwania nowych rozwiązań i inspiracji.

Z kolei wrześniowy wyjazd wolontariuszy, przedstawicieli NGO i grup nieformalnych, zaangażowanych społecznie w życie gminy, na kolejny wyjazd studyjny do Bielawy i Wrocławia, czyli w region dotknięty w tym czasie powodzią, miał charakter zarówno edukacyjny, jak i pomocowy. Przy wsparciu gminy Bukowsko oraz za pośrednictwem miejscowej organizacji, docierającej bezpośrednio do powodzian, zostały przekazane produkty pierwszej potrzeby. Spotkania z przedstawicielami Fundacji Zdrowia Psychicznego we Wrocławiu oraz Spółdzielni Socjalnej Arte w Bielawie, będące odpowiedzią na potrzebę wzrostu kompetencji i budowania kapitału społecznego, były bardzo owocne. Wierzymy mocno, że dobre praktyki przekazane podczas spotkań będą dużym wsparciem i inspiracją przy planowaniu programu wspólnych działań na przyszłość oraz strategii rozwoju stowarzyszenia oraz organizacji z terenu naszej gminy.

Wychodząc naprzeciw potrzebie wzrostu kompetencji, budowania kapitału społecznego w powiecie sanockim w centrum Bukowska

1 grudnia zostały zorganizowane Targi NGO w których wzięły udział organizacje pozarządowe oraz podmioty niezrzeszone działające w powiecie sanockim. Była to doskonała okazja na promocję ich działalności oraz wymianę kontaktów i doświadczeń.

Zadania te zrealizowane zostały w ramach projektu Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Bukow-

skiej „Wsparcie Działań Misyjnych i Rozwoju Towarzystwa poprzez budowanie kapitału ludzkiego”, sfinansowanego ze środków Narodowego Instytutu Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego Rządowego Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018-2030 PROO.

opr. Joanna Olchawa

SFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW NARODOWEGO INSTYTUTU WOLNOŚCI – CENTRUM ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO W RAMACH RZĄDOWEGO PROGRAMU ROZWOJU ORGANIZACJI OBYWATELSKICH NA LATA 2018–2030 PROO

Narodowe Czytanie z „Kordianem” w gminie Bukowsko

Jak co roku każda szkoła gminy Bukowsko włączyła się do ogólnopolskiego wydarzenia- 13 edycji „Narodowego Czytania 2024”, organizowanego w całej Polsce pod patronatem Prezydenta RP od 2012 r.. Pozycją tegorocznego odsłony Narodowego Czytania jest „Kordian” Juliusza Słowackiego.

4 września br. uczniowie, nauczyciele, pracownicy Zespołu Szkół w Bukowsku uczestniczyli w czytaniu dramatu J. Słowackiego przez zaproszonych gości: Wójta Gminy Bukowsko Marka Bańkowskiego, Inspektor ds. Oświaty Joannę Niemiec - Hnat, Radnego Gminy Bukowsko Zenona Rakoczy, Wiceprzewodniczącego Rady Powiatu Sanockiego Krzysztofa Nitkę oraz absolwenta szkoły Michała Grześ. Na pamiątkę wydarzenia uczestnicy spotkania otrzymali pamiątkowe zakładki, opatrzone pieczęcią wydaną specjalnie na tę uroczystość.

6 września br. natomiast najstarsze klasy Zespołu szkół w Nowotańcu nie tylko wysłuchały fragmentu tego dzieła, ale poznali także jego genezę, główne wątki oraz koleje losu głównego bohatera, aby dostrzec uniwersalizm i wciąż aktualne przesłanie tego utworu. Bo „Kordian” to nie tylko wielki dramat romantyczny osadzony w konkretnych realiach, ale

również opowieść o ludzkim życiu, rozterkach młodości, poszukiwaniu własnych wartości i sensu życia. To historia dojrzewania młodego mężczyzny jako człowieka i obywatela. Bohater stworzony przez Słowackiego jak każdy z nas przeżywa kryzysy i trudne chwile, pragnie zrozumienia i miłości, szuka własnej drogi i buduje swoją tożsamość. Właśnie dlatego ten powstały przed blisko dwustu laty dramat romantyczny pozostaje uniwersalnym i wartym poznania.

Również w Zespole Szkół w Pobiednie nauczyciele i uczniowie klas VII i VIII wysłuchali fragmentu I aktu „Kordiana” przeczytanego przez Wójta Marka Bańkowskiego i Joannę Niemiec – Hnat. Z tej okazji w szkole wydany został również kolejny numer [1(16) – 2024/2025] gazetki szkolnej „Jednodniówka”, przygotowano gazetki ściennie i dekorację tematyczną poświęconą temu wydarzeniu.

W tegoroczną akcją zaangażowali się także seniorzy z Klubu Seniorów w Tokarni, gdzie 12 września czytali wspólnie „Kordiana”, utwór skłaniający do refleksji o Polsce, o jej przeszłości i trudnej historii.

opr. Joanna Olchawa

Polsko-słowackie spotkania z kulturą w Bukowsku

1 grudnia br. zakończyły się dwudniowe, otwarte dla mieszkańców polsko-słowackie warsztaty rzemiosła tradycyjnego prowadzone przez rzemieślników z Uniwersytetu Ludowego Rzemiosła Artystycznego w Woli Sękowej oraz z miejscowości Fulianka na Słowacji - partnerskiej gminy Bukowska. Po sobotniej wizycie studyjnej w Uniwersytecie w Woli Sękowej, gdzie goście ze Słowacji

mogli zapoznać się z funkcjonowaniem i ideą uniwersytetów ludowych, rozpoczęły się warsztaty rzemieślnicze w Bukowsku. W niedzielę rzemieślnicy ponownie dzielili się swoimi umiejętnościami w trakcie Kiermaszu Kultury Wołoskiej. W ciągu dwóch dni osoby chętne mogły spróbować swoich sił w ceramice i garncarstwie na kole, snycerstwie, rzeźbie, wiklinie, tkactwie oraz w malarstwie, kowalstwie i tworze-

niu misternych prac z koralików i papieru. Było bardzo owocny czas, nie tylko dla uczestników warsztatów, ale także dla samych rzemieślników doskonała okazja do wymiany doświadczeń i poznania nowych technik rzemieślniczych. Niedzielne popołudnie natomiast wypełniły spotkania z kulturą tradycyjną naszego polsko-słowackiego pogranicza. W Domu Kultury w Bukowsku spotkali się na jednej scenie wykonawcy polscy i słowaccy, reprezentujący gminę Bukowsko oraz Fuliankę. Najpierw swoimi głosami zaczarowali publiczność, licznie zgromadzoną na sali Domu Kultury w Bukowsku, panowie z słowackiego Zespołu Ludowego „Richtarosze”. Następnie zaprezentowały się dwa zespoły reprezentujące gminę Bukowsko - Kapela Ludowa „Bukowianie” z oraz młodzieżowy Zespół Taneczny „Kłokoczka” działający przy Zespole Szkół w Pobiednie, pod kierownictwem Mariusza Prajznera. Wieczór zakończył się bardzo teatralnie spektaklem „Bukowskie Wesele” zaprezentowanym przez Grupę Śpiewaczo-Teatralną „NaTak”, prowadzoną obecnie przez Magdalenę Zubel. Zespół jak zawsze wspierali muzycy z Kapeli Ludowej „Bukowianie”. Po dwuletniej przerwie grupa miała ogromną przyjemność zaprezentować spektakl ponownie na scenie Domu Kultury w Bukowsku, gdzie rozpoczęli wspólne twórcze działania. Spektakl został

zaprezentowany przez grupę NaTak już po raz drugi w tym roku. Na zaproszenie GOK gminy Sanok zespół wziął udział w XX Jubileuszowej Biesiadzie "Z Ludowego Kufra", podczas której wyciągnięto ze starego kufra zwyczaje i obrzędy weselne naszego regionu. Spektakl „Bukowskie Wesele” oparty na wspomnieniach mieszkańców gminy Bukowsko sprzed stu lat, usłyszanych i zapisanych przez członków Zespołu Ludowego „Bukowianie”, doskonale wpisał się w program tegorocznej biesiady. Cieszy ogromnie fakt, że do zespołu dołączyło wielu nowych, młodych mieszkańców naszej gminy. Ufamy, że muzyka, śpiew i taniec tradycyjny

przekazywana młodemu pokoleniu jest najlepszym sposobem na odnalezienie i utrwalenie unikalnego charakteru naszego regionu. Niedzielnym warsztatom oraz spotkaniu z kulturą pogranicza towarzyszyła wystawa poświęcona działalności Uniwersytetu Ludowego Rzemiosła Artystycznego „Idea Uniwersytetów Ludowych. Działania ULRA w Woli Sękowej. Prace uczestników”. Mieliśmy okazję zapoznać się nie tylko z działalnością uniwersytetu, ale także zobaczyć przepiękne prace jej absolwentów.

Zorganizowane warsztaty oraz występy artystyczne były okazją do zapoznania się rzemiosłem polskim i słowackim o korzeniach wo-

łoskich, które na terenie Karpat kultywowane jest przez pokolenia oraz z tradycyjną kulturą pogranicza polsko-słowackiego.

Zadanie zrealizowane zostało w ramach projektu „Kuznia talentów przy Karpackiej kolibie”, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach programu Interreg Polska-Słowacja.

opr. Joanna Olchawa

Interreg

Współfinansowany przez
UNIĘ EUROPEJSKĄ

Polska – Słowacja

Smaczne „Święto Ziemniaka” w Nadolanach

W sobotę 21 września br., wraz z początkiem jesieni, już tradycyjnie w Nadolanach organizowane zostało Święto Ziemniaka. Koło Gospodyń Wiejskich w Nadolanach we współpracy z sołectwem Nadolany oraz OSP Nadolany przygotowało nie tylko regionalne potrawy ziemniaczane, ale również ciekawy program artystyczny.

W Domu Strażaka w Nadolanach na stołach królowały smakołyki ziemniaczane, począwszy od znanych wszystkim pierogów ruskich, poprzez ziemniaczane gołąbki na kilku rodzajach zapiekaneek kończąc.

W święcie uczestniczyło liczne grono przedstawicieli zaprzyjaźnionych Kół Gospodyń Wiejskich z naszej gminy oraz z gmin sąsiednich. Zaproszenie na wydarzenie przyjęli również Robert Pieszczoł - Starosta Sanocki, kierownik biura ARiMR w Sanoku Monika Fal-Krempa oraz z-ca Monika

Bajger, wójt gminy Bukowsko Marek Bańkowski, zastępca wójta Diana Błażejowska, G. Majka, T. Adamiak oraz pracownicy Urzędu Gminy Bukowsko.

Wydarzenie organizowane przez społeczność lokalną Nadolan, było nie tylko ucztą dla podniebienia, ale także doskonałą okazją do integracji lokalnej społeczności. Na ogromne uznanie zasługuje pomysł i zaangażowanie organizatorów, którzy włożyli wiele pracy w to, by Święto Ziemniaka w Nadolanach było udane.

Wydarzenie zostało dofinansowane z budżetu gminy Bukowsko w ramach programu współpracy z organizacjami pozarządowymi na realizację zadań publicznych.

opr. Joanna Olchawa

Wiedza, doświadczenie i kreatywność na Uniwersytecie Samorządności w gminie Bukowsko

Przyszedł czas na podsumowanie drugiego półroczia Uniwersytetu Samorządności w gminie Bukowsko. Lipcowe i listopadowe warsztaty w ramach tegorocznego Uniwersytetu Samorządności poprowadziła Monika Nowakowska, mistrzyni rękodzieła, współpracująca z Uniwersytem Rzemiosła Ludowego w Woli Sękowej. 2 lipca br. uczestniczki warsztatów wyszywania makatek poznały tradycyjne metody ich wykonywania oraz znaczenie makatek w domach. Na bawełnianym, białym płótnie, z przygotowanym wcześniej wzorem, panie rozpoczęły swoją przygodę z haftowaniem. Również 5 listopada br. kurs szycia na maszynie i stemplowania tkanin z Moniką Nowakowską był bardzo pracowity i twórczy dla uczestniczek. Podczas 8 godz. zajęć powstały torby ozdobione dekoracyjnie stemplami udostępnionymi przez prowadzącą. Zajęcia nie tylko pozwoliły zapoznać się z techniką szycia na maszynie oraz ozdabiania tkanin stemplowanymi wzorami, ale również dały upust wyobraźni kursantek. Uczestniczki otrzymały dyplomy potwierdzające udział w warsztatach oraz cenną wiedzę i umiejętności.

We wrześniu natomiast odbył się warsztat tworzenia witraży metodą Tiffany'ego, pod okiem ekspertki w tej dziedzinie Katarzyny Onacko - instruktorki Uniwersytetu Ludowego Rzemiosła Artystycznego oraz artystki prowadzącej swoją autorską Pracownię Luidu. Uczestnicy mogli poznać tajemnice kryjące się w szkle i metalu oraz zagłębić się w kolorowy świat szkła witrażowego, poznać metody cięcia, łamania i szlifowania, używania specjalistycznych narzędzi i wykonać swój pierwszy witraż. Każdy z uczestników wybrał swój wzór oraz dobrał kolory i tekstury szkła w poszczególnych elementach. Po oszlifowaniu każdego szklane-

go elementu, uczestnicy owijali je cienką taśmą miedzianą i łączyli za pomocą cyny. Przy użyciu specjalnych preparatów uzyskiwali odpowiedni odcień spoiny (tzw. patynowanie). Zajęcia jak zawsze prowadzone były w miłej atmosferze – przy kawie, herbacie i poczęstunku.

Październikowa Konferencja Pszczelarska organizowana również w ramach Uniwersytetu, zgromadziła w tym roku w Domu Kultury w Bukowsku ponad 150 osób. Oprócz doświadczonych bartników i miłośników pszczelarstwa, uczestniczących w wykładach ekspertów, w wydarzeniu udział wzięli również rodzice z dziećmi. Swoją wiedzę i doświadczeniem z uczestnikami konferencji podzielili się dr inż. Adriana Mirecka, zootechnik specjalizujący się w hodowli pszczół i genetyce, prowadząca Pasiekę Zarodową „Dobrzanka” oraz Mariusz Chachuła, pasjonat pszczelarstwa i wykładowca jedynego na świecie Technikum Pszczelarskiego.

O ile część konferencyjna była adresowana głównie do pszczelarzy oraz właścicieli pasiek, to już kiermasz, który towarzyszył konferencji, wzbudził zainteresowanie mieszkańców powiatu. Była to znakomita okazja, aby zakupić miód i produkty pszczele na stoiskach naszych

regionalnych bartników oraz sprzęt i akcesoria pasieczne bezpośrednio od producenta Wyrób Sprzętu Pasiecznego Babik-Sabat s.c.

Rodzinne warsztaty prowadzone przez Pasiekę Marzeń z Ustronia cieszyły się ogromnym zainteresowaniem, nie tylko dzieci, ale również rodziców. Podczas warsztatów powstawały ramki pszczele, świeczki z wosku, pszczołki z kamieni oraz woreczki pachnące lawendą. Warsztaty zorganizowane we współpracy z Fundacją Misji Obywatelskiej, tworzą przestrzeń do edukacji i integracji. Tak cenne, wspólne inicjatywy, pokazują, jak ważne jest promowanie wiedzy na temat pszczół i lokalnych tradycji z nimi związanych, które wpływają na zaangażowanie mieszkańców w ich ochronę.

Zadania zrealizowane w ramach Podkarpackiego Programu Odnowy Wsi na lata 2021-2022 - II etapu koncepcji „Uniwersytet Samorządności” dofinansowane zostały ze środków budżetu Województwa Podkarpackiego.

opr. Joanna Olchawa

Wrzeczono czasu

W grudniu w Uniwersytecie Ludowym Rzemiosła Artystycznego w Woli Sękowej świętowaliśmy zakończenie kolejnej edycji projektu poświęconego rzemiosłu i rękodziełu powiatu sanockiego: „Wrzeczono czasu II”.

Projekt „Wrzeczono czasu II” miał za zadanie dokumentowanie i popularyzację unikalnych zjawisk w obszarze rzemiosła ludowego. W ramach realizacji przeprowadzone zostały profesjonalne badania etnograficzne nad dawnymi i współczesnymi zjawiskami tradycyjnego, ludowego rękodzieła na terenie powiatu sanockiego.

Motyacją do przeprowadzenia projektu był upływający czas, z którym znikają cenne ślady materialnego i niematerialnego dziedzictwa. Zatrważająco szybko odchodzi w niepamięć wraz seniorami to, co tak ważne dla naszej regionalnej kultury. Na zapis i przechowanie tych tradycji zostało mało czasu.

Realizując projekt, szukaliśmy osób starszych, których dorobek nie doczekał się jeszcze szerszego odbioru. Szukaliśmy też członków ich rodzin, mogących przekazać wiedzę o pra-

cy i życiu nieżyjących już twórców. Udało się porozmawiać z ośmioma osobami. Byli to: państwo Helena i Henryk Gac, pani Halina Soleska, państwo Józef i Teresa Mleczek, pan Bogusław Moskał, pani Zofia Węgrzyn i jej córka, Agnieszka Szychowska, państwo Teresa i Zbigniew Węgrzynowie oraz ich syn Wiktor Węgrzyn. W dotarciu do rozmówców pomogli: pani Maria Grabowska i pan Leon Niemczyk.

Spotkaliśmy się też z młodzieżą w Zespole Szkół w Nowotańcu, przeprowadzając warsztaty na temat wartości zbierania opowieści, tworzeniu archiwów

społecznych. Częścią projektu były spotkania w uniwersytecie ludowym - warsztaty rękodzieła i uroczystość finałowa 13 grudnia w ULRA.

Efekty przeprowadzonych badań, dokumentowanych fotograficznie, filmowo i dźwiękowo, zostały opublikowane na stronie internetowej Uniwersytetu Ludowego Rzemiosła Artystycznego w Woli Sękowej oraz w formie broszury.

Mamy nadzieję, że realizacja projektu pokaże, że pamięć o dawnym rzemiosle i rękodzielnicztwie może być istotnym elementem tożsamości – lokalnej pamięci zbiorowej, cennym źródłem inspiracji dla mieszkańców i pasjonatów historii lokalne

Działania w projekcie „Wrzeczono czasu II” zostały dofinansowane ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego”.

opr. Aleksandra Karmelita

**Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego**

Co u nas nowego...

Szczęśliwie dla wszystkich piłkarzy, zostały zakończone rozgrywki odbywające się na orliku oraz stadionie. Jesień i zima to pora treningów na hali, oraz wyjazdów na różnorodne turnieje, które pojawiają się znacznie częściej o tej porze roku.

Z końcem listopada, brałiśmy udział - jak co roku - w turnieju „Mikołajkowym” zorganizowanym przez szkółkę piłkarską Kolejorz Zagórz. W rozgrywkach na hali, w dwóch przedziałach czasowych, zmagali się nasi najmłodszy piłkarze.

Zmęczenie dzieci wynagradzał im bez dwóch zdań medal wiszący na szyi.

5 grudnia dzieci ze szkółki piłkarskiej UKS Bukowianka miały okazję uczestniczyć w wyjątkowym wyjeździe mikołajkowym do parku trampolin „Grawitacja” w Rzeszowie. W wydarzeniu wzięło udział około 60 młodych piłkarzy, którzy spędzili dzień pełen radości i aktywności fizycznej.

Na miejscu czekały na nich liczne atrakcje, w tym skoki na trampolinach, wspinaczki oraz różnorodne gry zespołowe. Po intensywnej za-

bawie dzieci mogły zregenerować siły podczas posiłku, który został zorganizowany na miejscu. Każdy z uczestników otrzymał również symbolicznego czekoladowego Mikołaja, co dodatkowo podkreśliło świąteczny charakter wyjazdu.

Z niecierpliwością czekamy na przyszły rok, który bez wątpienia będzie dla naszej piłkarskiej społeczności wyjątkowy pod wieloma względami. Mamy nadzieję, że wszystkie nasze plany i założenia zostaną poparte i będziemy mogli je zrealizować.

Drodzy Rodzice, Zawodnicy i Sympatycy UKS Bukowianka,

Z okazji zbliżających się Świąt Bożego Narodzenia pragniemy złożyć Wam najserdeczniejsze życzenia zdrowia, radości i spokoju. Niech ten wyjątkowy czas będzie pełen ciepła rodzinnego, miłości i wytchnienia od codziennych obowiązków. Życzymy Wam również pomyślności w nadchodzącym Nowym Roku, wielu sportowych sukcesów oraz spełnienia wszystkich marzeń i planów.

Wesołych Świąt i Szczęśliwego Nowego Roku!

*Z piłkarskim pozdrowieniem,
Zarząd i Trener UKS Bukowianka*

Cosmosik liderem rundy jesiennej

Wielką radością zakończyliśmy rozgrywki w rundzie jesiennej Ligi Młodzika z imponującą liczbą strzelonych bramek, bo aż 53, z czego nasz kapitan Eryk Czaplą strzelił 25 przy straconych tylko 12 bramkach. Chcąc utrzymać takie wyniki aktywnie wykorzystujemy przerwę w rozgrywkach rozgrywając mecze sparingowe m.in. z Karpatami Krosno, Startem Rymanów czy Orionem Pielnia, bierzemy także udział w licznych turniejach (kalendarz na weekendy mamy zapewniony, co cieszy jednak nie jesteśmy w stanie odpowiedzieć na wszystkie zaproszenia turniejowe). W Otwartych Mistrzostwach Gminy Miejsce Piastowe zajęliśmy pierwsze miejsce, natomiast w turnieju ADR Kolejorz CUP zajęliśmy 3 miejsce, z każdego z wyjazdów Eryk Czaplą przywozi statuetkę najlepszego strzelca turnieju. Widać, że nasi adepci świetnie się ze sobą bawią, dobrze rozumieją, a gra sprawia im wiele przyjemności. Bardzo dobrze rozwija się też nasza młodsza grupa, której szeregi systematycznie zasilają nowi członkowie. Prócz sportowych emocji towarzyszą nam także liczne rozrywki. We wrześniu odwiedziliśmy Bieszczadzką Szkołę Strzelania w Bukowsku, było to nie lada przeżycie zarówno dla dzieci jak i dla rodziców. Z całego serca polecamy to miejsce, cieszymy się, że na terenie naszej gminy można postrzelać nie tylko do bramki. Byliśmy także na meczu Pucharu Polski, w którym grała Resovia Rzeszów i Lech Poznań. Było to niezapomniane piłkarskie przeżycie. Dwa tygodnie później znów zawitaliśmy na stadionie Resovii tym razem w ważniejszej roli. W spotkaniu

Resovia Rzeszów – Wiczyzta Kraków nasi piłkarze wyprowadzali zawodników na murawę. Spotkanie ze Sławomirem Peszko, Michałem Pazdanem czy Jackiem Góralskim na długo zostanie w pamięci naszych młodych sportowców. Z tych wyjazdów niektórzy mają już imponującą liczbę autografów. W ostatnich miesiącach systematycznie wyposażamy naszą szkółkę, kupiliśmy namiot, flagi oraz kostki wszystko to dzięki pozyskanemu dofinansowaniu. Prócz środków zewnętrznych mieliśmy także do dyspozycji środki z funduszu sołeckiego miejscowości Nowotaniec, za które zakupiliśmy nowe piłki. W 2025 roku dzięki wsparciu sołtysów i mieszkańców z Nagórzan, Nowotańca, Nadolan i Woli Sękowej do naszej szkółki

także trafią środki finansowe z Funduszy Sołeckich – za co jesteśmy ogromnie wdzięczni. Cieszymy się, że współpraca z sołectwami, Ochotniczymi Strażami Pożarnymi z Nowotańca, Nagórzan i Nadolan, z naszą szkołą tak dobrze się układa, bo razem możemy więcej a wszystko to trafia do naszych dzieci i pozwala nam promować naszą szkółkę i gminę na coraz większą skalę. Mamy także nowe dresy, zakupione dzięki uprzejmości pana Grzegorza Piszczyńskiego. Przed nami kolejne wyzwania, zakupy i nowe emocje a tymczasem Cosmosik Team życzy wszystkim zdrowych i spokojnych Świąt Bożego Narodzenia oraz Szczęśliwego Nowego 2025 Roku.

Opr.: Sebastian Błażejowski

Nocne ćwiczenia poszukiwawczo-ratownicze w Bukowsku

16 listopada jednostka OSP KSRG Bukowsko wraz z OGPR Zawadka Brzostocka, uratujecie.com oraz Makita Polska zorganizowała pozorowane ćwiczenia poszukiwawczo-ratownicze, w kompleksie leśnym w miejscowości Bukowsko. Celem ćwiczeń było zgromadzenie w jednym miejscu wszystkich służb z Podkarpacia, które na co dzień działają w tej specjalizacji.

W ramach ćwiczeń powołano sztab, wysłano poszczególne zespoły do działania w terenie, zorganizowano transport oraz odnaleziono w kompleksie leśnym ludzi i udzielono im kwalifikowanej pierwszej pomocy. W ćwiczeniach wzięło udział cztery zespoły na quadach oraz zespół z psem ratowniczo-terenowym i szybkie trójki złożone z nawigatora i druhów OSP.

Zorganizowane ćwiczenia pozwolą jednostkom biorącym udział w ćwiczeniach poczuć się pewnie w trudnym terenie i niesprzyjających warunkach pogodowych w sytuacjach praw-

dziwego zagrożenia życia osób zaginionych. Były to bardzo udane ćwiczenia, które pozwoliły uczestnikom zdobyć cenną wiedzę i doświadczenie.

Dziękujemy za udział wszystkim strażakom ochotnikom oraz jednostkom współorganizującym ćwiczenia.

opr. Joanna Olchawa

Strażacy gminnych OSP na szlaku

6 lipca 2024 r. strażacy z trzech jednostek gminnych OSP Bukowsko, OSP Nadolany, OSP Pobiedno, wraz z zaprzyjaźnionymi jednostkami, w pełnym umundurowaniu zdobyli najwyższy szczyt Karkonoszy - Śnieżkę, w ramach akcji Strażak na szlaku, organizowanej przez Fundacja DKMS.

To była już kolejna wyprawa naszych strażaków w ramach tej akcji. Poszli znów, aby okazać wsparcie dla osób chorujących na nowotwory krwi i promować świadomą i dobrowolną rejestrację w bazie potencjalnych dawców szpiku kostnego i komórek macierzystych.

W upalny dzień - specjalne ubranie, aparat ODO, hełm oraz 18,6 kilometrów marszu dawały się we znaki. Mimo tych małych utrudnień podczas podejścia na szczyt pięknej Śnieżki panowała niesamowita, prawdziwie braterska atmosfera.

Średnio co 40 minut ktoś w Polsce dowiaduje się, że choruje na jakąś formę nowotworu krwi. Pomyślmy więc wtedy o tych, którzy każdego dnia prowadzą swoją wojnę o życie, walcząc ze śmiertelną chorobą... Realizując pozornie małe rzeczy np. świadoma rejestracja lub właśnie aktywne na promocja dawstwa, możemy dołożyć swoją małą cegiełkę.

Jeśli jeszcze się nie zarejestrowałeś(aś) w bazie potencjalnych dawców, nie zwlekaj. Ktoś może czeka na Twoją pomoc!!!

Gratulujemy strażakom osiągnięcia celu, zapału i determinacji i dziękujemy za podjęcie tak cennej inicjatywy.

OSP KSRG Bukowsko

Grota Matki Boskiej Królowej Świata w Woli Sękowej

*Krzyże i kapliczki Gminy Bukowsko
Królowa w grocie.
Królowa świata zatryumfowała
Która Jezusa-syna Boga dała,
I w Betlejemskiej stajni, zimowej grocie
Miłość nastąpiła
i Świątliwość na świecie!
Dzisiaj jak nigdy trzeba opieki
Tej, która zna nas, prowadzi przez
wieki!
Króluj Maryjo, dodawaj nam
męstwa, wypraszasz łaski
I błogostawieństwa!
Michasia, Zbigniew natchnienie dostali
dla Niej z kamienia
Groty zbudowali.
Stąd, przechodzący modlitwy
zanoszą
I łaski wiary, pokoju wyproszą.*

28.11.24 Marian Czaplą

Współczesna, okazała, kamienna grota w Woli Sękowej powstała jako votum dzięki-

czynne z fundacji małżeństwa Michaliny i Zbigniewa Sołtys w 2016 roku na ich prywatnej posesji. Grotę na zlecenie fundatorów wkomponował w ogrodzenie murarz z Baligrodu. Do wnętrza została zakupiona w Sanoku 1,6 m figura Matki Bożej Królowej Świata z żywicy syntetycznej i ustawiona na kamiennym podwyższeniu w kształcie ołtarza, otoczona sztucznymi kwiatami i oświetlona. Grotę zabezpiecza szyba hartowana i kuta kowalska brama. Latem kamienie oplatają kwitnące pnące róże, pielęgnowane przez fundatorkę. Na szczycie został umieszczony krzyż z ukrzyżowanym Chrystusem. Po powrocie fundatorów z zagranicy w maju 2021 roku kapliczka została poświęcona przez proboszcza parafii ks. Mariana Martowicza w otoczeniu licznie zebranych wiernych. Nich więc ta grota Królowej Świata będzie symbolem wiary i wolności, tak bardzo potrzebnej następnym pokoleniom.

opr. Zdzisław Bednarczyk

Słownik bukowski wg. Tadeusza Żytki

Tadeusz Żytka - urodzony i wychowany w Bukowsku, geodeta, pasjonat historii, szczególnie związanej z rodzinnym regionem, od lat mieszkający na Mazurach.

badunia - ma kilka znaczeń w słowniku gwar polskich - wszystkie wywodzą się z języka ukraińskiego - w Bukowsku oznaczało to głęboką jamę w korycie rzeki, która płynąc po fliszu karpackim trafiła na glinę i szczególnie przy zakolach cieku potrafiła wydrążyć jamę o głębokości kilku metrów. Wszystkie badunie w okolicznych rzekach, były nam znane, bo tam gromadziła się większość ryb, oprócz tego latem można było popływać

bambaryła - (z białostockiego) - głupek, grubas, ktoś ciężki umysłowo- zwrot najbardziej znany z historii Kargula i Pawlaka (Sami swoi S. Chęcińskiego)- u nas rzadko stosowany

bambetle - rzeczy osobiste, drobiazgi- rozrzucione bezładnie (z niem.)

banderowiec - żołnierz UPA dowodzonej przez S. Bandere. U nas to słowo było synonimem bandyty i zbrodniarza

bajdurzyć - opowiadać głupoty, niestworzone rzeczy

bajeno - tak

ba jeno, ba jak - potwierdzenie, że inaczej nie może być

bajzel - bałagan, nieporządek

balia - ceber, duża miednica, szaflik

bałakać - z gwary lwowskiej, a konkretnie z języka ukraińskiego oznaczające gadanie, aby gadać, pleść androny

banderia - (z niem.) orszak konny, eskortujący znakomitą osobę, świta konna.

Raz w życiu coś takiego widziałem - to był chyba 1961 rok - 600-lecie Bukowska i parafii. Zjechał do nas biskup i taka świta konna towarzyszyła mu od przystanku autobusowego do kościoła-

raptem 200 metrów; a ile było przygotowań, bo nasze konie nie chodziły pod siodłem. Przemówienie powitalne na schodach kościoła wygłosił p. Mikołajczyk (chyba przypadkowa zbieżność nazwisk z byłym premierem z lat 40. XX wieku, który musiał uciekać z kraju), człowiek wygadany i posiadający bogate słownictwo

bandurki, ziemnioki - ziemniaki

banialuki - opowiadanie rzeczy nieprawdopodobnych, bzdur

banuje - tęskni - znalazłem interpretację tego słowa w słowniku górali bukowińskich

bańdurzyć - to słowo w Bukowsku nie było mi znane - ostatnio koleżanka z Sanoka podrzuciła mi ten temat - tam uchował się ten wyraz. Określenie pochodzi z gwary lwowskiej i oznacza: gniewać się, dąsać, fukać, naduć się, tarabanić, czy frygać

barabanić - stukać do drzwi natarczywie, hałasować

barabądzie - pierwiosnki

barachło - (z ros. i z mongolskiego) - byle co, nic ważnego, hołota

barłóg - niechlujne, liche postanie- legowisko dzika i niedźwiedzia

bartel - część wozu osadzona sworzniem metalowym, żeby stworzyć tzw. „pakę” - czyli skrzynię do wsypania wykopanych ziemniaków lub buraków, oraz do transportu węgla.

batiar - z lwowskiej gwary, to żulik, cwaniaczek - u nas określano tak kogoś zaczepnego i skorego do bójki

batog, bicz, batóg - rzemień, albo gruby sznur na patyku, do poganiania zwierząt

bałki - nie mylić z rzadkimi ptakami, występujących w Polsce nad jeziorami i w dolinie Biebrzy. Są to owady, które żywią się krwią zwierząt - ludzi też kąsają - ogólna nazwa to gzy.

Była taka jedna muchówka, trochę większa od normalnej muchy, z trójkątyłymi skrzydłami w kolorach: biało-żółto-czarnych. Miała wyjątkowo

długą i ostrą ssawkę, którą bez trudu przebijiała każdą skórę. Kiedy siadała na konia, zwierzę dostawało szału, więc w czasie żniw na postoju paliło się ognisko ze słomy, żeby okadzić konia - bo tylko dym odstraszał owady.

Nazwy oficjalnej tej muchówki nie znam - u nas nazywano ją „krasą muchą”. Po latach, kiedy zacząłem spisywać wspomnienia i katalogować stare słowa z rodzinnych stron; bogatszy o nabytą wiedzę doszedłem do źródła tej nazwy. W języku starosłowiańskim istniało słowo „krasa” - co oznaczało urodę. Lata ewolucji językowej u Słowian sprawiły, że powstały różne słowa, których źródłem była owa krasa. W języku rosyjskim jest: *krasnyj* - czerwony, oraz *krasy* - ładny - w ukraińskim *krasy* - kolorowy. Słowo to przetrwało w nazwach geograficznych - ot choćby *Krasna Hora* w Czechach, Słowacji i byłej Jugosławii. W Polsce zachowała się krasula i krasna mucha w Bukowsku

beczeć - płakać

bednorz - bednarz

besztać - opieprzać, dawać ostrą reprymendę

bęben - oprócz tradycyjnego znaczenia w Bukowsku miało to kilka innych wersji: część młockarni w kształcie walca, perkusja, oraz opasty brzuch - „ale masz bęben”

bidok, biedok - nieszczęśnik, głupiec

bielić - za czasów mojego dzieciństwa, prawie wszystkie zabudowania były drewniane i w związku z tym chat nie malowało się żadną farbą, tylko rozrobionym wapnem gaszonym, czasami z dodatkiem ultramaryny, co dawało kolor niebieski. Kolor ten podobno odstraszał muchy - wszystkie okoliczne wioski łemkowskie i bojkowskie wierzyły w to, bo ich oryginalne chyże mają taki kolor. Chaty wtedy się bieliło. Minęły lata, a sam proces malowania, już murowanych domów nadal nazywa się bieleniem.

cdn.

Śladami Wielkiej Wojny na terenie gminy Bukowsko i sąsiadujących miejscowości c.d.

Opis frontu w Przybyszowie, nieistniejącej już wsi gminy Bukowsko wg. wspomnień z 1914 roku.

Nad ranem wzmogła się strzelanina. Austriackie wojsko pospiesznie wycofywało się doliną rzeki, Rzepedki od strony Kulusznego, potem przez Rzepedz i wzgórze Kamień, a dalej poprzez Przebyszów w stronę Woli Piotrowej i Bukowska. Pomimo tej ogólnej rejterady, dla powstrzymania śmiercionośnej nawałnicy, dochodziło pomiędzy wrogimi armiami do krwawych i wyniszczających starć. Odgłosy walki było jeszcze słychać przez kilka dni, a potem po zakończonych walkach, we wsiach zostały zniszczenia, spalone zabudowania, liczne trupy i wielu rannych żołnierzy, którzy nie nadawali się do dalszego transportu. Wśród osób ocalałych po przejściu frontu byli również dezertery, którym nie po drodze było dalsze nastawianie karku w imię jego cesarskiej mości. Oczywiście czynny także po schwytaniu delikwenta były srogo karane. Pomimo tego ucieczki z armii były coraz częstsze. Po tych walkach długo pozostały smutne pamiątki. Na okolicznych połoninach i polankach

leśnych długo znajdowano ponure ślady walk bratobójczych. Ściągano do domów buty, rzemieńce, hełmy patronasze, karabiny, bagnety itp. Były przypadki znalezienia zawiniątek z dokumentami, zdjęciami osób najbliższych, lub niewielkimi kwotami pieniędzy, a nawet z napisanymi i nigdy nie wysłanymi listami do rodzin. Zapadały w pamięci widoki rozkładających się ciał ludzkich, poszarpanych w ciągu zimy przez zwierzynę. Na polecenie miejscowych proboszczów organizowano pogrzeby na wiejskich cmentarzach. Wszystkemu to stwarzało makabryczny obraz wojny i rodziło refleksje nad bezsensownością konfliktów między narodami. Wśród miejscowych ludzi wytworzyła się trauma na długie lata. Zaś z przemieszczającym się wojskiem szły epidemie chorób zakaźnych. Dla przykładu w Bukowsku 16.06.1915 roku odnotowano dwa przypadki czarnej ospy, Wolica 3, Pobiedno 2, Wola Sękowa 4. Przez stacjonujące

na przemian wojska, na skutek rekwizycji cierpiała niewinna ludność. Wojsko rekwirowało bydło, świnie, drób, paszę dla koni. Część zwierząt zabijano na miejscu. Ażeby upiec albo usmażyć potrzebne było drewno, więc rozbierano płoty i inne elementy drewniane przy domowych obejściach. W Pobiednie został zrabowany i spalony

dwór. Trudną sytuację pogarszała niska temperatura, która w zimie spadała do -30st. C, a także ciągłe ostrzały artyleryjskie. Wiosenna ofensywa 1915 roku przyniosła zmianę sytuacji na froncie. Po zwycięstwie państw centralnych pod Gorlicami, wojska austro-węgierskie wraz ze sprzymierzeńcami ruszyły w pościg za wycofującą się na wschód armią rosyjską. Zamieszanie wojenne trwało do pierwszych dni czerwca, kiedy doszły informacje o zdobyciu Przemyśla. Wojsko oddalało się od naszych terenów i w następnych latach toczyły się walki na innych obszarach. Jednak nie wpłynęło to na zmianę warunków życia ludności. Pozostające wojska na tych terenach, zwłaszcza pułki węgierskie rabowały dalej ludność, jeszcze bardziej niż wojska rosyjskie czując bezkarność. Na dodatek podjęto represje wobec osób współpracujących z Rosjanami. Było to przyczyną wielu ucieczek osób ze swoich gospodarstw do końca wojny.

Aby uczcić wydarzenia z maja 1915 r. miłośnicy historii przy udziale grup rekonstrukcyjnych i wsparciu samorządu zorganizowali 10 września 2022 r. w Woli Sękowej piknik militarny z rekonstrukcją bitwy wielkiej wojny. Rekonstruktorzy przybyli do Woli Sękowej, przedstawili zaciętą walkę rosyjskiej połowej 2 Armii z oddziałami połowej

austro-węgierskiej 3 Armii oraz niemieckiego Beskiden Korps, w wyniku której armia rosyjska zmuszona została do odwrotu z Beskidów w stronę linii Sanu. Nagłe i niespodziewane wybuchy wywołały gęsią skórę, terkot karabinów jeszcze długo po zakończeniu rekonstrukcji rozbrzmiewał echem w głowach uczestników. Na długo też zapadły w pamięci emocjonalne sceny i prawdziwa historia węgierskiego żołnierza, który poległ na wolańskich polach i został pochowany na cmentarzu w Bukowsku. O tym co wydarzyło się 10.05.1915 roku opowiadał z wielką pasją i bardzo żywiłowo prof. Andrzej Olejko historyk i znawca działań Wielkiej Wojny na terenie Beskidów. Rekonstrukcja została zainscenizowana i wyreżyserowana przez Łukasza Solona. Projekt został zrealizowany przez Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Bukowskiej w Bukowsku w ramach programu „Patriotyzm Jutra” i dofinansowany przez Muzeum Historii Polski. Pozostałością działań wojennych w latach 1914-15 na terenie gminy Bukowsko zostały cmentarze; Bukowsko - cmentarz nr 11-teren przy kościele Rzym-Kat. Parcele nr 2975 - 1170 m² - 230 grobów 396 pochowanych żołnierzy 311 z armii austro-węgry i armii niemieckiej i 85 armii rosyjskiej. W 1986 roku mogiły zostały wyrównane sphyaczem. Pozostał tylko krzyż z upamiętniającą tablicą z tamtych wydarzeń. Wola Sękowa cmentarz nr. 12 teren gminy Bukowsko, parcela nr 702- 700m²-169 grobów 481 pochowanych żołnierzy 322 z armii austro-węgierskiej oraz armii niemieckiej i 159 z armii rosyjskiej

c.d.n.

opr. Zdzisław Bednarczyk

Odrestaurowana kapliczka Jana Nepomucena w Bukowsku

W 2024 roku zakończyły się prace remontowe przy kapliczce Jana Nepomucena w Bukowsku, zainicjowane przez sołtysa wsi Bukowsko Jerzego Rakoczego oraz Radę Sołecką i zrealizowane przy współpracy i wsparciu finansowym mieszkańców Bukowska.

Figura Jana Nepomucena została odrestaurowana przez Agnieszkę Dusznik i Jarosława Jadczyzyna. Było to duże wyzwanie, ponieważ rzeźba była źle zabezpieczona, pokrywała ją warstwa gipsu lub zaprawy. Po odslonieniu wielu warstw okazało się, że figura jest drewniana i wspinała rzeźbienia. Figura została zabezpieczona i odświeżona, uzupełniono ubytki i pomalowano ją tempermi. Święty Jan do ręki otrzymał również nowy krzyż, wyrzeźbiony na podstawie starych zdjęć.

Datę budowy kapliczki trudno ustalić, źródła podają od 1650 do 1750 r. Została wybudowana

na chwałę i wdzięczność Bogu za odnalezienie króla Kazimierza Wielkiego, który - jak głosi legenda - podróżując z Węgier w kierunku Lwowa, w pogoni za zwierzyną zapuścił się w głąb lasu i zablądził. Na polanie, gdzie obecnie stoi kapliczka, przy strumyku rozpalono duże ognisko, w ten sposób wszyscy uczestnicy polowania się odnaleźli. Później wspólnie z miejscowymi odbyło się pieczenie dzicyzny. Miejscowi tę historię przekazywali sobie ustnie z pokolenia na pokolenie, a w miejscu spotkania z królem, po latach posadzono lipę. Dziś drzewo jest pomnikiem przyrody, mierzy 25 metrów, w obwodzie pień ma 535 cm. Druga lipa rosnąca po prawej stronie ma około 350 lat. Sołtys Bukowska składa podziękowania wszystkim osobom zaangażowanym w renowację kapliczki.

opr. Joanna Olchawa

Na świętego Toma (Tomasza – 21 grudnia), Gody już doma

Słowiański kalendarz świąt rozpoczynał się 21 grudnia. Przesilenie zimowe oznaczało symboliczne zwycięstwo światła nad ciemnością. Święto Godowe lub inaczej Święto Zimowego Staniastońca kończyło się 6 stycznia. Radość z coraz dłuższych i cieplejszych dni okazywano poprzez śpiewanie pieśni zwanych kolędami. Wzajemne odwiedziny u znajomych gospodarzy zapewniało pomyślność. W domach stawiano drzewo życia – snop zboża lub krzaczek jemioli.

Pierwszego dnia zimy na cmentarzach palono ogniska, by ogrzać zmarłych przodków i by pomóc słońcu w jego walce z ciemnościami nocy. Pamięci przodków poświęcano uczty – tryzny. Przewidywano pogodę na następny rok, najbliższą przyszłość.

Z czasem Godom nadano chrześcijański charakter. Podobno to cesarz Konstantyn czczący wcześniej boga słońca (*Sol Invictus*) po przyjęciu chrztu schryścianizował pogańskie święto. Katolicy Boże Narodzenie obchodzą 25 grudnia.

Zima pomimo długotrwałej ciemności i zimna kojarzy się z niosącym nadzieję na odrodzenie życia świętowaniem. Bo to i Boże Narodzenie poprzedzone Wigilią, dzień świętego Szczepana, Nowy Rok, Objawienie Pańskie, czyli Święto Trzech Króli, a także dzień Matki Boskiej Gromnicznej.

Zima to również czas odpoczynku - dla ziemi, pozornie martwej, w uśpieniu oczekującej nadejścia wiosny i dla ludzi krzątających się teraz tylko wokół domu i zagrody.

Zamieranie przyrody narzucało niejako intensywniejsze kontakty z mieszkańcami za-

świątów w celu uzyskania od nich pomocy w przywracaniu czasu życia. Stąd nagromadzenie symboliki zaduszkowej – post (w środy, piątki i soboty), potrawy typowe dla ugaszczania zmarłych, czyli z ziaren zbóż, maku, grzybów, miodu; wolne miejsce przy stole...

Powrotowi życia na ziemię miały także pomagać gałązki wiecznie zielonych roślin dekorujące np. święte kąty, snopy wnoszone do izby przed Wigilią, rozścielanie w izbach słomy, obrzucanie się ziarnem, chodzenie po kolędzie. Wszystkie te zabiegi były zaklinaliem urodzaju i zapewnianiem płodności ziemi, zwierzętom i ludziom.

Wróżby z różnych dni świątecznych uznawano za informacje przekazywane przez dusze zmarłych. Duża ich część dotyczyła pogody na najbliższy czas. Czynniki atmosferyczne determinowały przecież dostatek życia. Zła pogoda, nieurodzaj oznaczały wszak długi i ciężki przednówek, czyli schyłek zimy, kiedy kończyły się zapasy mąki, ziemniaków, kapusty i innych produktów.

Ważną rolę odgrywał ogień – rozpraszał mrok, dawał radość życia, ogrzewał. W postaci świeczek pojawiał się w dekoracjach – wiankach, podłaznikach, a potem na drzewku świątecznym; dłużej podtrzymywano go w piecu, kuchni czy otwartym palenisku, szczególnie w dni świąteczne. Ogień – ognisko domowe łączył nie tylko bliskich sobie ludzi żyjących, ale także dusze zmarłych krewnych.

Czas zimowych świątowań miał także praktyczne znaczenie. Nie było pilnych, czasochłonnych prac polowych – można było więc nieco odpocząć, zacieńnić relacje rodzinne i sąsiedzkie. Był to okres spotkań, swatów i zawierania małżeństw.

W okresie zimowym mężczyźni naprawiali uszkodzone lub też tworzyli nowe sprzęty gospodarskie, reperowali płoty, wykonywali niezbędne bieżące prace. Przeglądali i - w razie potrzeby - naprawiali końskie uprzęże, wyplatali kosze. Wyprawiali się też do lasu, by przygotować opał na następny sezon.

Kobiety, najczęściej wieczorami, gromadziły się w izbach, aby wspólnie wykonywać prace, na które brakowało czasu latem i jesienią.

Jedną z takich czynności było darcie pierza zwane też, zależnie od regionu: wyszkubkiem, szkubkami, szkubaczkami, wydzierkiem i pierzajkami. Był to rodzaj wzajemnej pomocy: w jednej chacie gromadziło się nieraz kilkanaście kobiet

i dziewcząt i przez kolejne wieczory darty lub skubały pierze na poduchy i pierzyny. Skubaczki pracowały wyłącznie w dni powszednie od poniedziałku do piątku, istniał zakaz skubania pierza w sobotę. Soboty były przeznaczane na sprzątanie i szykowanie się do niedzieli.

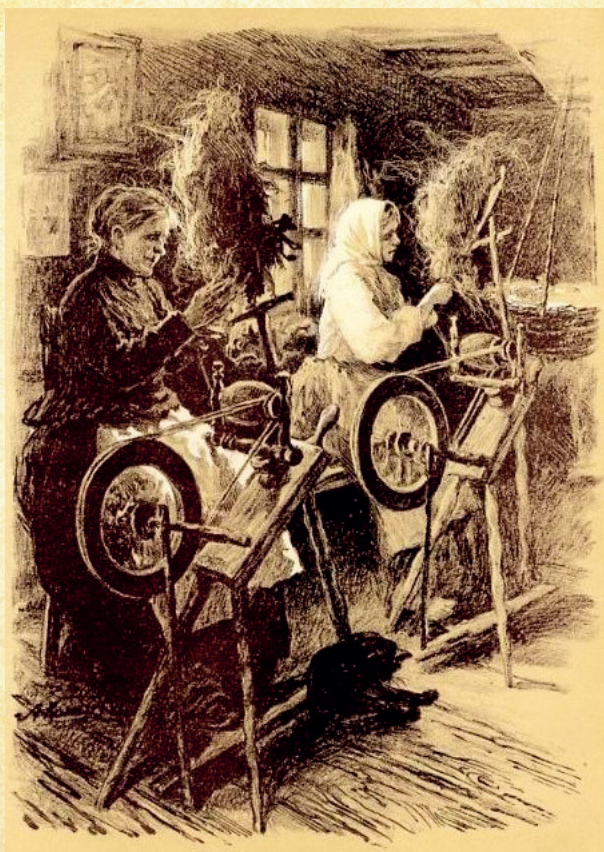
Gospodynie i ich córki zbierały się też na przedzenie, szycie. Wspólnie spędzane wieczory były okazją do snucia przypowieści, klechd, baśni i gadek, przekazywania młodszym przysłów i innych mądrości ludowych, do śpiewania starych i nowszych pieśni i piosenek lub – po prostu do plotkowania. Opowiadano o miejscowych zwyczajach i obyczajach, o dziejach miejscowości i mieszkających tam ludzi.

Dziewczęta dużo czasu poświęcały haftowaniu. Wyszywały koszule, fartuszki, ręczniki – ozdoby obrazów świętych, cerowały, łątały wymagającą takich napraw odzież.

Do kobiet dołączali młodzieńcy. Pogawędki stawały się weselsze, dowcipniejsze, śpiewki były przekomarzaniem się, zaczynały się tańce. Sprzyjało to zawieraniu znajomości i kojarzeniu małżeństw. Niejednokrotnie młodzi mężczyźni przeszkadzali kobietom w pracy, płatali im różne psoty i figle. Np. otwierali okna, robiąc przeciąg, rozdmuchiwali pierze lub też wpuszczali do pomieszczenia wróbla lub gołębia, który chcąc się wydostać, unosił leżące na stole pióra.

Bardzo często na zakończenie ostatniego dnia pracy, gospodyni organizowała poczęstunek oraz potańcówkę przy muzyce.

opr. Marta Terrier

Czas wspomnień – czas refleksji...

Fot. Kamil Radożycki

We wrześniu 1971 r. jako siedmioletnie dzieci zostaliśmy przyjęci do klasy pierwszej, gdyż jeszcze wtedy na wsi, dzieci nie uczęszczały do przedszkola. Wszyscy tworzyliśmy dość liczną jedną klasę, której wychowawczynią była p. Urszula Polańska (Roczniak), młodziutka nauczycielka, która uczyła nas pisać i czytać z Elementarza Falskiego. Z radością i uśmiechem wyczekiwała na nas każdego ranka na progu klasy, szczególnie na tych uczniów którzy mieli najdalej do szkoły, a zimy wtedy były długie i bardzo mroźne. Wspominając ten czas myślami sięgamy także do pani Kazimierzy Kochańskiej, która już jako emerytowana nauczycielka i dyrektorka przychodziła do nas aby przybliżyć nam historię powstania tej szkoły, opowiadała nam piękne polskie baśnie i uczyła patriotyzmu i umiłowania Ojczyzny. Po likwidacji małych „szkółek” w Tokarni i Woli Piotrowej uczniowie zostali włączeni do zespołów klasowych w Gminnej Szkole Podstawowej w Bukowsku. Tak więc uczniowie z rocznika 1964 ze względu na dużą liczebność, zostali rozdzieleni do dwóch równoległych klas. Ich wychowawcami zostali: p. Urszula Roczniak (kl. V a) i p. Zofia Bobrzak (kl. V b), a od siódmej klasy p. Helena Fal. Dyrektorem szkoły był pan Zbigniew Szymończyk a następnie p. Władysław Fal. Katechezę prowadził ks. wikary Józef Linek w czasie gdy proboszczem był ks. Adam Garbacik. Później proboszczem został ks. Stanisław Kopeć, który kontynuował naszą katechezę jeszcze w starych drewnianych budynkach parafialnych. Klasa VIIIa liczyła 22 uczniów a klasa VIIIb 25. Spośród wszystkich absolwentów tego rocznika trzech kolegów i dwie koleżanki już odeszło do

Pana. W czasie naszego pobytu w szkole miało miejsce bardzo ważne wydarzenie podczas którego, nasza placówka otrzymała imię profesora Juliana Krzyżanowskiego, rodaka, wybitnego polonisty i historyka literatury. Wtedy również został odsłonięty obelisk wraz z tablicą pamiątkową, a społeczność uczniowska otrzymała sztandar z wizerunkiem patrona, który reprezentuje szkołę do dnia dzisiejszego. W czerwcu 1979 roku ukończyliśmy naukę w tej szkole, po czym każdy z nas kontynuował ją w wybranej przez siebie ponadpodstawowej sanockiej szkole.

Jubileuszowe spotkanie po 45 latach odbyło się 23 listopada br. aby wspólnie przypomnieć sobie wydarzenia tamtych przeżytych ośmiu lat. Spotkanie rozpoczęło się uroczystą Mszą św. odprawioną przez ks. wikariusza Tomasza Słodyczkę w kościele pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Bukowsku. Każdy z nas dziękując Bogu za bezmiar otrzymanych łask wspominał również tych, którzy odeszli do wieczności. Kolejnym punktem tego wydarzenia było spotkanie przy suto zastawionych stołach w miejscowym Domu Kultury. Niepowtarzalna radość jubilatów została wzmocniona obecnością nauczycieli – wychowawców: panią Heleną Fal, panią Urszulą Roczniak, panią Elżbietą Kowalik i panią Teresą Pleśniarską (Wilusz). Nie licząc sobie ilości zmarszczek, kilogramów, siwych włosów, dolarów na koncie, posadek, przychówków itd. wszyscy bawiliśmy się do rana przy muzyce zespołu wokalnego.

Opr.: Halina Martowicz z d. Mikołajek
i Dorota Urban z d. Zadyłak

Więści z regionu – grudzień 2024

▮ Studnia sanockiego zamku

W celu przywrócenia dawnego blasku studni obok zamku, wzniesionej przez Mikołaja Wolskiego w pierwszej połowie XVI wieku, na nowo prowadzono prace archeologiczne. Eksploracja studni przyniosła ciekawe odkrycia, m.in. dwa drewniane wiadra z łańcuchami, kołowrót, rądzianki pocisk, fragment działka niemieckiego, 5 wiader monet.

▮ Pomnik przyrody w gminie Sanok

W Srogowie Górnym nadano imię dla niemal 140-letniego dębu szypułkowego, rosnącego w pobliżu tamtejszej szkoły podstawowej. Drzewo imponujące swoją wysokością 23 m i obwodem pnia 390 cm, zyskało nazwę „Srogi”.

▮ Sanocki szpital doceniony

Prestizowym Certyfikatem Akredytacyjnym został uhonorowany SPZOZ w Sanoku. Jest to wyraz uznania dla wielokierunkowych działań organizacyjnych, prawnych i medycznych.

▮ Srebro ukryte w ziemi

W parku pałacu w Sieniawie archeolodzy odkryli prawdopodobnie skarby rodu Czartoryskich. Znajdowały się płytko pod ziemią, bez żadnego zabezpieczenia. Znalezione srebrne przedmioty: cukiernicę, pudełko na powidła lub przybory toaletowe oraz kilkanaście łyżek i łyżeczek. Pałac w Sieniawie z początku XVIII w. obecnie jest własnością Skarbu Państwa.

▮ Nowa ścieżka w Bieszczadach

W październiku br. otwarto ścieżkę przyrodniczo-historyczną „Caryńskie”, utworzoną przez Bieszczadzki Park Narodowy. Atrakcja turystyczna oferuje unikalne walory krajobrazowe i przyrodnicze oraz pozwala poznać historię nieistniejącej już wsi Caryńskie.

▮ Lepiej grać na świeżym powietrzu, niż na monitorze!

Największy w Polsce sportowy teren taktyczny do gry w laserowy paintball powstał w Kostarowcach. To miejsce bezpiecznej gry dla każdego, bez względu na wiek. To okazja do kilkugodzinnej zabawy pełnej pozytywnych emocji i adrenaliny.

▮ Krzeczowski Mur - nowy rezerwat przyrody na Podkarpaciu

Nowy rezerwat znajduje się na terenie nadleśnictwa Krasiczyn w miejscowości Krzeczowska. Ok. 100 mln lat temu osady z dna dawnego oceanu, które w długotrwałym procesie wytworzyły odsłonięte warstwy geologiczne przypominające ścianę lub mur, stąd też nazwa rezerwatu.

▮ Biuro Europośla w Sanoku

16 listopada br. oficjalnie otwarto biuro europośla Bogdana Rzońcy. Mieści się przy ulicy 3 Maja nr 5 w Sanoku. Czynne od poniedziałku do piątku, w godzinach 9-13. Planowane jest też pełnienie dyżurów popołudniowych.

Opracowała: Maria Ambicka

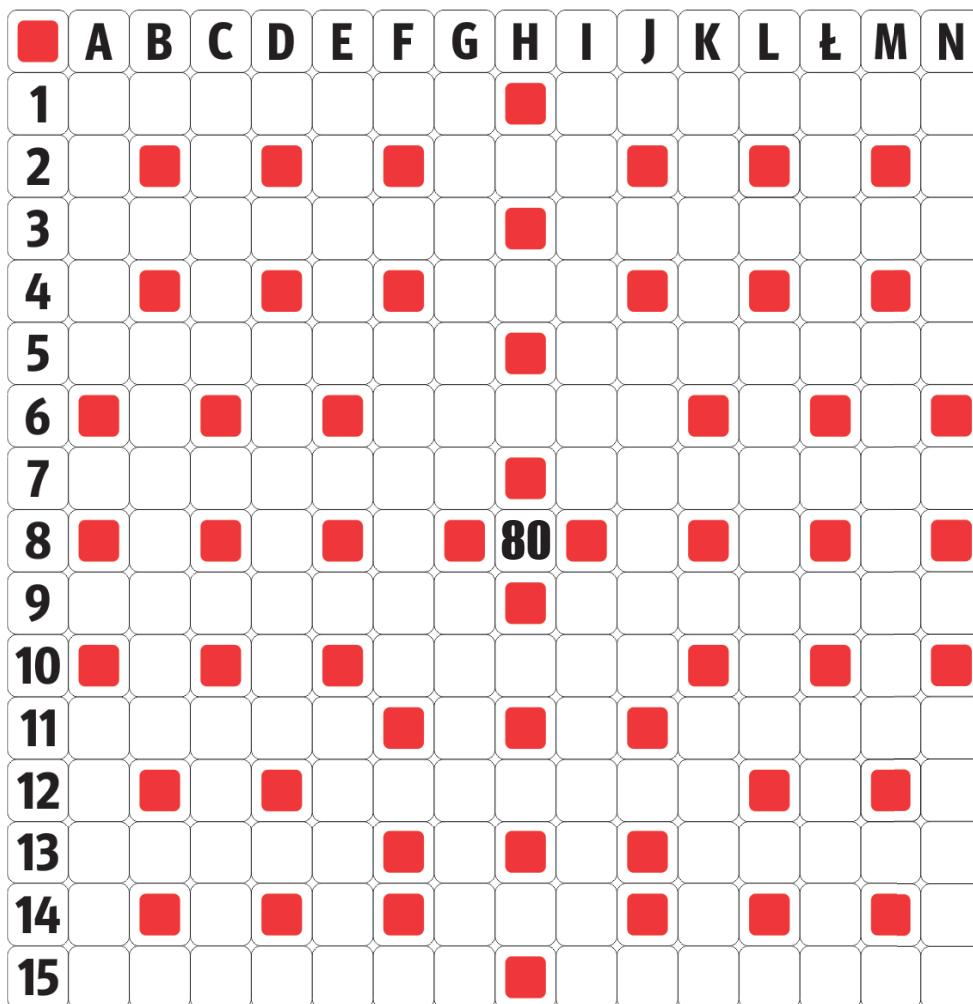
Krzyżówka nr 80

POZIOMO:

- 1A największa rzeka we Francji
 1I ogromny ekran na imprezie masowej
 2G duży garnek
 3A śpiewanie piosenek do odtwarzanej melodii i wyświetlanego tekstu
 3I zapięcie, spinka
 4G wybudował arkę
 5A uchodźca, któremu jakieś państwo udzieliło azylu
 5I przyjęta pozycja ciała, poza, ustosunkowanie się, zachowanie
 6F umowa, porozumienie lub ... krwionośny, nerwowy
 7A ubóstwo, niedostatek, brak środków do życia
 7I roślina na rabacie
 9A specjalista w dziedzinie prawa
 9I specjalista w dziedzinie rolniej
 10F główna tętnica u człowieka
 11A zapalenie błony śluzowej nosa
 11K flamaster, mazak
 12G coś, o czym sadzi się, że przedłuża życie, młodość
 13A polski piłkarz, członek reprezentacji narodowej w piłce nożnej
 13K klamra, pręt żelazny służący do spajania drewna
 14G znany polski zespół rockowy
 15A rolny, rolniczy, dotyczący rolnictwa
 15I bagażowy, człowiek zajmujący się przenoszeniem ciężarów

PIONOWO:

- A1 woreczek na pieniądze, sakiewka
 A11 pasza, pożywienie dla zwierząt albo ptaków
 B5 idzie w jakimś kierunku, podąża
 C1 bezpośredni strzał na bramkę z 11 metrów
 C11 ogół środków transportu, ... drogowy, kolejowy
 D5 szafka z chłodziarką do przechowywania łatwo psujących się produktów
 E1 zgromadzenie obywateli w miastach starożytnej Grecji, rynek miasta jako miejsce obrad
 E11 element sprężynujący zawieszenia pojazdu, łączący wstrząsy w czasie jazdy
 F5 gryzoń o dużej głowie i przysadzistym tułowiu, hodowany dla cennego futra
 G1 agentka lub funkcjonariuszka tajnej policji czy służb wywiadowczych
 G9 panie
 I1 konstrukcja, na której wieszka się rzeczy do trzepania z kurzu

19 urząd attache

J5 świadoma postawa wobec niebezpieczeństwa, nieustraszoneść

K1 nieorganiczny związek chemiczny, używany do dezynfekcji

K11 stolica Czech

L5 sery otrzymywane z kwaśnego, ogrzanego mleka

Ł1 szajka, grupa ludzi popełniających czyny przestępcze

Ł11 odłam wyznaniowy w obrębie danej religii

M5 bardzo długo istniejąca, stara

N1 przedmiot, przyrząd do mierzenia, rozmiar, wymiar, wielkość

N11 samica konia

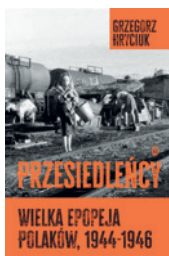
Henryk Pałuk

KĄCIK CZYTELNIKA *polecane przez Gminną Bibliotekę Publiczną*

„Fatalne zauroczenie” - Na tle burzliwych lat 50. i 60. w Polsce i na świecie rozgrywa się historia inspirowana prawdziwymi wydarzeniami. Iza, młoda dziewczyna z dobrego domu, poznaje na dancingu przystojnego oficera z Warszawy. Urzeczona rozczarowanym przez niego czarem jest całkowicie pod jego wpływem.

Pomimo sprzeciwu rodziców Iza spotyka się z nim, a wkrótce Romanowicz zupełnie niespodziewanie proponuje jej małżeństwo. Dziewczyna jest kompletnie zaskoczona. Przed nią matura i studia, a zamążpójścia na razie nie brała pod uwagę. W spokojnej, kochającej rodzinie wybucha konflikt, bowiem rodzice absolutnie nie chcą słyszeć o planach córki, tłumacząc jej, że przecież tak naprawdę nie zna ona człowieka, który ma zostać jej mężem. Głucha na wszelkie argumenty, zakochana i zauroczona dziewczyna robi wszystko, by stanąć na ślubnym kobiercu. Kiedy orientuje się, że popełniła błąd, jest już za późno....

„Przesiedleńcy” - Przymusowe wysiedlenia Polaków ze Wschodu na Ziemię Odzyskaną u schyłku II wojny światowej nie doczekały się jak dotąd popularnej, rzetelnej monografii. W ostatnich latach tego trudnego zadania podjął się Grzegorz Hryciuk, znakomity historyk związany z Uniwersytetem Wrocławskim, specjalizujący się w historii Europy

Wschodniej. Na ponad sześćset stronach analizuje i przywraca debacie publicznej obrosły uproszczeniami i mitami wątek, tak istotny dla zrozumienia dziejów Europy Środkowo-Wschodniej. Przesiedleńcy to wyjątkowo poruszająca epopeja o blisko 800 tysiącach naszych przodków siłą wysiedlonych z południowo-wschodnich ziem Rzeczypospolitej na zachód Polski, na ziemie poniemieckie. To opowieść o exodusie, bezpowrotnie utraconym świecie, wojennej poźodze i brutalnym rozstaniu z ukochaną małą ojczyzną - zbudowana z faktów historycznych i osobistych wspomnień wysiedlonych. To również historia mozolnego wznoszenia na niemieckich ruinach fundamentów polskiego uniwersum.

„Zośka” - W życiu przychodzi taki czas, że trzeba coś zrobić wbrew całemu światu. Odrzucić lęki i obawy, pogodzić się z poniesionymi porażkami i podążyć za głosem serca, aby realizować swoją pasję. Po prostu - zmienić terażniejsze życie. Tytułowa Zośka długo dojrzewa do tej decyzji. Doświadczy dużo złego, zwłaszcza ze strony najbliższych. Przypadkowe spotkanie z niezwykłymi osobami oraz doping ciotki i nauczycielki pomagają jej zrozumieć, że nie pasuje do tego świata, w którym teraz żyje. Aby przekonać się o swojej wartości, musi więc wyrwać się ze skostniałego środowiska. Nie jest to łatwe, gdy ma się tylko 18 lat i marzenia o projektowaniu mody. Oparta na faktach powieść pokazuje życie niewielkiej społeczności wiejskiej lat 60. w Polsce, problemy życia codziennego bohaterów, a przede wszystkim dążenia młodej dziewczyny, by być kochaną i rozwijać swój talent wbrew piętrzącym się przeszkodom.

opr. Zenon Rakoczy

Pocztówka z historii

KLASA 8A 1978/1979

Pani Urszula Rocznik – wychowawca klasy

Od lewej - I rząd: Klimek Katarzyna, Byrtek Ruta, Urbaniec Alicja, Bednarz Alicja, Sokół Helena, Sieńko Krystyna

II rząd: Krzysztof Spólnik, Winiarz Jan, Leczowicz Ryszard, Siwik Zbigniew, Kowalik Witold, Kamyk Roman

III rząd: Kawalek Henryk, Łupieżowiec Dariusz, Rakoczy Bogdan, Pleśniarski Wojciech

KLASA 8B 1978/1979

Pani Urszula Rocznik – nauczyciel matematyki i fizyki

Od lewej - I rząd: Mikołajek Halina, Zadylak Dorota, Wyciszkievicz Monika, Sokół Urszula, Klimek Jadwiga

II rząd: Ogrodnik Aleksander, Radożycki Józef, Brojacz Piotr, Jursa Zbigniew, Hrycek Jan

III rząd: Rymarowicz Mieczysław, Kamyk Szczepan, Łuszcz Halina, Chrzęszcz Małgorzata, Łuszcz Dorota